

Zafere Kadar Sürekli Devrim!

marksist bakış

Sayı 52 - Kasım 2015

Fiyat: 3,5 TL

**MÜCADELE
ETMEKTEN
BAŞKA ŞANSIN
YOK!**

bolsevikorg

sureklidevrim

www.bolsevik.org

ilkelerimiz

Tek Yol Sürekli Devrim

İşsizlik, açlık, yoksulluk, savaşlar, doğanın tahribatı, yabancılaşma ve toplumsal çürümenin tek sorumlusu kapitalizmdir. Bu yüzden de insanlığın kurtuluşu kapitalizmin tarihin çöp tenekesine gönderilmesiyle gerçekleşecektir. Kapitalizmin alternatifi proleter devrim ve sosyalizmdir. Kapitalist sömürüye karşı harekete geçen devrimci işçi hareketi, burjuva düzenden tam kopuş olmadan kurtuluşun olamayacağını bilerek kapitalist düzeni yıkana kadar durmamalı ve gerçekleştireceği işçi ihtilalini dünyaya yaymaya çalışmalıdır. İlerici burjuvazi, ileri demokratik bir düzen, demokratik devrim, bağımsızlıkçılık vb. politikalar işçi sınıfını proleter devrim yolundan uzak tutmanın araçlarıdır.

Yurtseverlik Değil Enternasyonalizm

Küresel bir sistem olan kapitalizmden kurtulabilmek için işçi sınıfının uluslararası birliği zorunludur. İşçi sınıfını ulusal temellerde bölen ve sınıfsal ayrımları perdeleyen yurtseverlik ideolojisi burjuvazinin en büyük silahlarından birisidir. Bu nedenle Marks bütün dünyanın işçileri birleşin çağrısını yükseltmiştir. Ancak, proleterya enternasyonalizmi bir dünya partisi olarak Enternasyonal hedefine bağlanmıyorsa, dünyadaki komünist güçlerle gerçek bir birliğe hizmet etmiyorsa soyut bir ilke olarak gerçek anlamını yitirecektir.

Ezilenlerin Kürsüsüyüz

Devrimciler, insanların kimliklerinden ötürü ezilmelerine karşı çıkarlar. Ezilenlerin ezenlere karşı mücadelesi her daim meşru ve ilericidir. Kadınların ve LGBT bireylerin ezilmeleri konusunda işçi sınıfı içerisinde ileri bir bilinç yaratılması oldukça önemlidir. Ulusal sorunda temel yaklaşımımız ezilen ulusların kendi kaderini tayin hakkı ve Kürt halkının ulusal sorundaki taleplerinin desteklenmesidir. Diğer taraftan Marksistler ezilenlerin esas kurtuluşunun ancak ve ancak proleter devrimle geleceğinin de altını çizerekler. Ezilenlerin mücadelesi desteklenirken Marksistlerin politik bağımsızlıklarını korumaları büyük önem taşımaktadır.

Bolşevizm

İşçi sınıfının kapitalizme karşı girişeceği mücadelelerin başarıya ulaşması için devrimci işçilerden oluşan bir devrimci partiye ihtiyaç vardır. Devrimci partinin liderliği olmaksızın işçi sınıfı yenilmeye mahkumdur. İşçi sınıfının önderlik krizi içerisinde olması, kapitalizmin hala ayakta olmasının temel nedenidir. Bu krizin aşılması bir inşa sürecini gerekli kılmaktadır. Bolşevik geleneğin inşası gerçekleşmeden proleter devrim ve iktidar perspektifi hoş bir hayalden öteye geçemez.

Zafere Kadar Sürekli Devrim!

marksist bakış

İÇİNDEKİLER

PERSPEKTİF

- 3 RTE'NİN ZAFERİ, NEREDE HATA YAPILDI?**
V. U. Arslan

ENTERNASYONAL POSTACI

- 5 GÜNEY KÜRDİSTAN "BIRAKUJİ"YE Mİ DÖNÜYOR?**
Emre Güntekin

- 16 KRİTİK ÜLKE ARJANTİN**

GÜNCEL

- 10 10 EKİM DERSLERİ**
Derya Koca
- 13 RUSYA'NIN SURİYE HAMLESİ**
Çağın Erdiç

TEORİ

- 21 NERDEN GELDİK BURAYA?**
Güneş Gümüş
- 25 MÜLTECİ HUKUKU VE MÜLTECİ GERÇEĞİ**
Engin Kara

ÇEVİRİ

- 29 AMERİKA KOMÜNİST OLURSA - II**
Lev Troçki

BÜROLARIMIZ

Ankara

Bayındır-2 Sok. No:45/7 Kızılay **Tel:** 0537 734 7270

İstanbul

İstiklal Caddesi Balo Sk. No:32 Kat:4 Beyoğlu **Tel:** 0543 337 3671

Trabzon

Razi Aksu İşhanı (KESK Binası) Kat:4 No:30 Meydan **Tel:** 0532 792 7171

Marksist Bakış - Aylık Politik Dergi - Yıl: 11 - Sayı: 52 - Kasım 2015

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayşe Şensöz

Yayın İdare Adresi: Bayındır-2 Sok. No:45/7 Kızılay/ANKARA **Tel:** 03124809560

Baskı: Mattek Matbaacılık Basım Yayın Tan.Tic.San.Ltd.Şti. - Ağaç İşleri Sanayi Sit. 1354. Cadde 1362. Sokak No: 35 İvedik Yenimahalle /ANKARA **Tel:** (0.312) 433 23 10 **Fax:** (0.312) 434 03 56

Yayın Türü: Yaygın süreli, aylık

RTE'nin Zaferi, Nerede Hata Yapıldı?

Kirli siyasetin ve işlerin "Usta"sı gerçekten de işinin ustası olduğunu kanıtladı ve istediğini aldı. Üstelik bunu bütün tahminleri alt üst ederek ve rakiplerini hezimete uğratarak yaptı.

Türkiye'de sınıf siyasetinin maalesef ki varlığı pek yok. Sosyalistler çok önceden ezildiler ve bir daha kendilerini toparlayacak bir yenilenme sürecini başlatamadılar. Örgütsüz ve korunaksız durumdaki milyonlarca emekçi de ülkedeki yapay bölünmelerin tarafı haline geldi. Kimlikler, etnisite, mezhep ve yaşam biçimleri üzerinden yay gibi gerilen bir Türkiye'de AKP'nin 2004'ten beri girdiği 9 seçimden de %40-50 arası oylar elde ederek açık ara birinci geldiğine şahit olduk. Neredeyse sadece laiklere ve Alevilere hitap edebilen, ülkenin koca yarısından sıfır çeken bir CHP'nin %25 yüksekliğindeki duvara toslayıp durması da bu yüzden.

RTE bu kutuplaşmada çoğunluğa hitap edebildiğini bildiğinden başından beri ayrışmaları kaşıdı ve kutuplaşmalara oynadı. Türbanı kullandı, camiyi kullandı, milliyetçiliği kullandı... Kılıçdaroğlu için "arkadaş Alevi ya", Demirtaş için "O, Zaza'dır" dedi. Ayrışmaları körüklemek için Kabataş yalanı gibi skandal yalanlar bile devreye sokuldu. Durum şu an öyle bir noktada ki kimlikler üzerinden yoğunlaşan kutuplaşma nedeniyle seçimler adeta nüfus sayımlarına dönüştü.

Etnisite, mezhep ve yaşam biçimlerine dair nüfus sayıları da değişmediğine göre yapılacak tek şey siyasetin yapılış tarzını değiştirmektir. Yani sektör toplumsal kutuplaşmaları aşacak

sınıf merkezli bir siyasetin önünün açılması, hem sömürülen ve ezilen yığınların tek geleceğidir, hem de AKP'den kurtulmanın anahtarıdır. Unutmamak gerekir ki AKP'nin oy tabanı daha çok yoksul emekçilerden oluşmaktadır. Ama bu kesimi kazanacak sınıf merkezli bir siyasi aktörün "henüz" ortalarda olmadığı aşikar, ama 7 Haziran'da bile sektör kutuplaşmalar biraz olsun yumuşayıp ekonomik mevzular, yolsuzluklar, işçi ve kadın cinayetleri vb. öne çıkınca AKP'nin irtifa kaybettiğini gördük. Ama 1 Kasım'da durum bambaşkaydı...

RTE'nin Oyun Planı Başarıyla Uygulandı

RTE'nin oyun planının mutlak anlamda tuttuğunu görüyoruz. Kürt illerindeki çatışmalar, akan kan, katliamlar ve etnik çatışma boyutuna ulaşan sokak taşkınlıkları AKP'yi ihya etti. 7 Haziran Türkiye'si ile 1 Kasım Türkiye'sinin gündemi ve atmosferi bambaşkaydı. 7 Haziran'da öne çıkan ekonomik sorunlar bu sefer gündeme bile gelemeydi. 7 Haziran seçimleri öncesinde etkili söylemler üreten HDP ve CHP bu sefer siyaset dahi yapamadılar.

RTE'nin oyunu neydi? "Biz gidersek kaos gelir, ülke karışır, ekonomi çöker" oyununu kurgulandı ve sahnelendi. Sağ kökenli seçmen bu şekilde ikna edilecek ve kaybedilen oylar istikrar için geri dönecekti. Bu oyun aslında 7 Haziran öncesinde de sahnelenmek istenmişti, ama Kürt siyasal hareketi oyuna gelmemişti. Diyarbakır'daki HDP mitingindeki katliamı, Mersin'deki katliam girişimini ve Ağrı'daki provokasyonu hatırlayın. Neticede AKP kendi kazdığı kuyuya düşmüş, bu provokasyonlar AKP'nin

elinde patlamıştı. Tuzağa düşmeyen Kürt hareketi ve temsilcisi HDP ise takdir toplamıştı. Ama bu sefer Kürt siyasi hareketi, bu oyuna öyle veya böyle katıldı. Bu tespiti yapmayan her analiz, bu eleştiriyi getirmeyen her yorum, ancak gerçekliğin üzerini kapatır. Neticede savaş isteyen AKP, istediği savaşı aldı. Savaş boyutlandıkça HDP'ye alan kalmadı ve hatta Kürt seçmenler bile artan çatışma ortamından Kürt siyasi hareketini de sorumlu tutarak HDP'yi cezalandırdılar. Kürt illeri ve İstanbul'un Kürt mahallerinde HDP'nin yaşadığı büyük gerilemeyi ancak bu şekilde açıklayabiliriz.

MHP'nin Çöküşü, CHP'nin Yerinde Sayması

Başından beri vurgulanan ve ardından da sahnelenen "biz gidersek kaos gelir, ülke karışır, ekonomi çöker" oyununun sağ seçmeni etkilediği ortada. Önceki seçimde AKP'den MHP'ye kayan oyların ve hatta fazlasının AKP'ye yöneldiği ve neticede MHP'de ciddi bir çöküşün yaşandığı ortaya çıkıyor. Türkiye'de küçük burjuva klasik sağ seçmen basit düşünür, çıkarına bakar ve netice odaklıdır. Bu kesim bu son 5 ayda ne gördü? İstikrarsızlık, kan, kaos ve ölüm. AKP'nin izlediği şantaj siyaseti bu kesimi yeniden AKP'ye yönlendirmiş oldu. Devlet Bahçeli'nin başından beri tutturduğu uzlaşmaz tutum da sağ seçimde pek olumsuz izler bırakmış belli ki.

CHP 7 Haziran'a ön seçim yaparak, emekçilere yönelik vaatlerin odağında olduğu etkin söylemlerle girdiğinden oylarını arttıramasa da kendisini başarılı görebilmişti. 1 Kasım'da ise Türkiye'deki genel atmosferin de etkisiyle siyaset üretmekte yetersiz kalındı. Neticede

yumuşaklığı dışında herhangi bir albenisi olmayan renksiz bir duruşun CHP'nin doğal sınırlarını aşmasına yetmeyeceği bir kez daha ortaya çıktı. Sınıf merkezli, heyecan yaratacak bir siyaset ise CHP'ye bir hayli uzaktır. Aksine, CHP ekonomide AKP'nin izlediği neoliberal programı, Kemal Derviş çizgisini takip edeceğini saklamamaktadır. Ayrıca ABD-AB gibi emperyal odaklarla da bağları olan CHP'nin klasik düzen partisi görünümü ile mevcut dengeleri değiştirecek bir rüzgar estirmesi olası değildir. Bu yüzden de suni kutuplaşmalarla daha çok AKP'ye oy veren emekçi kesimlerin CHP'ye kazanılması mümkün olmamaktadır. Seçim dönemlerinde gündeme gelen emekçilere yönelik vaatlerin ise icraattan uzak hali ve salt seçim dönemlerinde akıllara gelmesi sebebiyle ikna edicilikten uzak olduğu deneyimle sabittir. Diğer taraftan 1 Kasım'da doğru düzgün bir söylem bile üretilmedi ve içi boş bir iyimserlik, tekrarlanan hayal kırıklığını kaçınılmaz hale getirdi.

HDP'nin Başarısızlığı

HDP çatışma ortamında siyaset yapamadı, saldırıya ve sansüre uğradı, tutuklandı, katledildi. Bunlar gözden kaçacak şeyler değil, ama mesele sadece bununla açıklanamaz. Nihayetinde HDP, Kürdistan'da da büyük kayıplar yaşadı. HDP iki seçim arasındaki 5 aylık sürede 6 milyon oyunun yaklaşık 1 milyonunu ve 80 milletvekilinden 21'ini kaybetti. Kürt illerindeki oy kayıpları bazı illerde %10'lar civarında. Sadece Kürt illerinde değil, batıdaki Kürt mahallerinde de HDP ciddi düşüşler yaşadı. Bunun görünen en büyük sebebi, Kürtlerin önemli bir kısmının artan çatışma ortamından PKK'yi de sorumlu tutmasıdır. Bu yüzden de Kürt hareketinin yasal kolu olarak görülen HDP'yi bir kısım Kürt halkı cezalandırmak istemiş ve mesajını vermiştir. Gerçekten de HDP gibi bir partinin %13 oy aldığı, üstelik geleceğinin de çok parlak olduğu bir ortamda (en azından ciddi bir kesim için) PKK'nin Türkiye Kürdistanındaki silahlı faaliyetlerinin meşruluğu tartışmaya açılmaktadır. Tersine PKK'nin etkin varlığı koşullarında da ister istemez HDP'nin Türkiyelileşme iddiası, tartışmaya açık hale gelmektedir. Sonuç olarak huzuru kaçan bir kısım Kürt kitle faturayı HDP'ye keserek AKP'ye dönmüştür, ya da sandığa gitmemiştir. AKP'nin oyunu en çok arttırdığı iller sırasıyla Iğdır (%20.57), Şanlıurfa (%17.66), Bingöl (%17.58), Ağrı (%16.38) diye gitmektedir. Belli ki HDP'ye Batı'dan gelen sol oylar ve yurtdışı oyları atılmamış olsaydı, baraj aşılamayacaktı.

Nitekim geri dönüp sürece baktığımızda PKK'nin 7 Haziran sonrasındaki etkin pozisyonunun RTE'nin oyun planına denk düştüğünü görüyoruz. 7 Haziran öncesi

AKP'nin her türlü kışkırtmasına rağmen dikkatli davranarak çatışmalardan uzak kalan Kürt siyasi hareketi, bu sefer bambaşka bir profil ortaya koydu. Suruç Katliamı dönüm noktasıydı. Katliamdan sonra AKP'nin IŞİD ile bağına odaklanarak meseleyi toplumsallaştırmak ve kitlesel eylemler yerine Ceylanpınar'da iki polisin öldürülmesi eylemi gerçekleşti. AKP'nin beklediği de buydu zaten. Derhal şiddetli operasyonlar ve tutuklamalar başladı. Ardından PKK'nin şiddetli misillemeleri geldi. Bizler AKP'nin savaş istediğini anlatıp dursak da RTE'nin oyunu artık tutmuştu. Bu arada Suruç Katliamı arada kaynadı, unutuldu. Bu durumu o zaman da eleştirmiştik. Suruç Katliamı, kaynamaya gitmeseydi, ne olurdu diye düşünmek gerek. Gerekli toplumsal çalışmalar yapılmış olsaydı, AKP köşeye sıkışacaktı ve belki de Ankara Katliamı gerçekleşmeyecekti. Seçim sonucunun daha farklı olacağı da ortadadır. Çatışma ortamı HDP'yi geriletirken istikrar şantajına kapılan diğer sağ seçmen de AKP'ye yöneldi ve 1 Kasım bozgunu bu şekilde gerçekleşti.

Kestirme Yol Yok!

Şimdi yaygınlaşan karamsarlığı dağıtmak ve çalışmak zorundayız. Emek ve özgürlük mücadelesinin insan kaynağı oldukça geniş ve yerli yerinde duruyor. Bu kaynak iyi değerlendirilebildiği takdirde çok önemli bir çıkış noktasıdır. AKP'den kurtulmak için kriz, darbe ya da AKP'nin içerisinden çıkacak bir çatlaktan medet ummak çok tehlikelidir. Gelecek kendi ellerimizdedir. Umutsuzluk ve gelecekte olan pasifizm, AKP'nin otoriterleşmesinin ve RTE'nin tek adamlığının önünü ardında kadar açacaktır. Demokratik hakları savunmak için sıkı durmak ve toplumsal muhalefeti yükseltmek zorundayız. Unutmamak gerekir ki Türkiye geçmişte 12 Eylül karanlığının çok daha ağır şartlarını yaşamıştır. Şimdiye emeğimizi ve özgürlüğümüzü savunmamız için her türlü koşula sahibiz. Örgütlenmek ve mücadele etmekten başka bir yol yok. Sınıf eksenli bir mücadele alternatifinin inşası hepimizin geleceğidir. Sınıf eksenli mücadele aynı zamanda AKP'nin yumuşak karnıdır. Böyle bir solu inşa etme göreviyle karşı karşıyayız. Hepimizin geleceği buna bağlıdır. Gezi'de o kadar mücadele etmemize rağmen sonuca gidilememesinin sebebi örgütlülüğün çok sınırlı olmasıydı. Türkiye'de gelecekte enternasyonalist bir damar, sınıf ekseninden yüklendikçe AKP gidecek, bu bozuk düzen de değişecektir.

GÜNEY KÜRDİSTAN “BIRAKUJİ”YE Mİ DÖNÜYOR?

Dersim yöresinden gelen bir efsane pepuk (guguk) kuşunun doğumunu şöyle anlatır. İki küçük kardeş varmış, anneleri ölünce babaları evlenmiş. Üvey anne sert mi sertmiş, çocukları hep dövüyor korkutuyormuş. Üvey anne bir gün çocukları kenger (bir tür yer sebzesi) toplamaları için dağa göndermiş. Erkek çıkardığı kengerleri kız kardeşinin boynunda asılı duran torbaya atıyormuş. Akşama kadar bir hayli kenger çıkarmışlar, fakat bir aksilik varmış; delik torbadan düşmüş bütün kengerler, böylece tüm emekleri boşa gitmiş. Ama erkek kardeş, bundan kız kardeşini sorumlu tutmuş, kengerleri onun yediğini düşünmüş. Üvey annelerinden görecekları şiddeti düşününce daha da korkmuş ve sinirlenmiş. Kız kardeşi, “Eğer inanmıyorsan karnımı aç bak” demiş. Kız kardeşinin karnını açıp midesini boş görünce onun kengerleri yemediğine inanmış ama kardeşi de oracıkta ölmüş. Kardeşine inanmamakla hata yapıp onun ölümüne sebep olan abi, bu acı ve vicdan azabıyla Allah'a yalvarmaya, dua etmeye başlamış: “Allah'ım beni Pepuk kuşu yap bu dağlara sal ki dünya

döndükçe dağlardan dağlara kardeşim diye seslenip durayım!..”

O gece, çocuğun dileği kabul olur. Genç erkek, o gece Allah'tan, Pepuk kuşu olmuş ve gidip kardeşinin başucundaki ağaca konup hep kardeşi için seslenip durmuş. O gün bu gündür bu çocuk, Pepuk kuşu olarak dağlarda oradan oraya dolaşarak, kardeşini öldürdüğü için herkese kendini ihbar eder durur: Her bahar mevsimi, kengerin yerden bitmesi ile beraber Pepuk kuşunun acıklı ötüşü de başlar.

“bepo-keko

kam kışt (kim öldürdü)

mı kışt (ben öldürdüm)

kam şüt (kim yıkadı)

mı şüt (ben yıkadım)

kam kınıt (kim gömdü)

mi kınıt (ben gömdüm)”

Bu efsanenin Kürt coğrafyasından doğması tesadüf müdür yoksa gelecekte yaşanacakların habercisi mi bilinmez. Kürt halkı sadece egemen sınıflardan değil, kendi içerisindeki çatışmalardan da çokça çekmiştir. Özellikle de güney Kürdistan’da (Kuzey Irak) iç çatışmaların anısı, “Bırakuji” yani “kardeş kavgası”, hala capcanlı yaşayan bir travmadır. “Bırakuji” adlı eseriyle Kürtler arasında yazının devamında anlatacağımız olayları ele alan Faysal Dağlı “Dünyada çok az ulusun diline kardeşin kardeşi öldürmesiyle ilgili deyimler yerleşmiştir” demiştir. Yine Kürt aydınlarından Selim Temo bölgede Kürt halkını içinde barındıran dört ülkenin geçmiş yüzyıldaki politikasını şöyle özetler: “Son yüz yıllık süreçte Kürtlerin topraklarına yayılmış dört devletin ortak konsepti, kendi Kürdünü dövmektir. Kendi Kürdüne güç yetiremeyen devletin imdadına öbürleri yetişir, aralarındaki çelişkileri unuturlardı. Birer Kürt partisini destekler, birbirine karşı kışkırtır, 'bırakuji'yi (kardeş katli) bir araç olarak kullanırlardı. İran, korucularına 'Müslüman Pêşmergeler' adını verir, Kurmanclara 'Soranlar Kürt değil' derdi. Irak, 'cahş'larını meclisine çağırır, Soranlara 'Kurmanclar Kürt değil' derdi. Türkiye, öldürdüğü asileri yan yana dizip seyirlik hale getirir, Alevi, Kurmanc ve Zazalara 'özbeöz Türksünüz' derdi. Suriye, Kürtlere kimlik vermez, mülk edinme hakkı tanımaz ve 'siz Arapların Adnanî koluna mensupsunuz' derdi. Hepsi bir olup insanlığın gözü önünde insanlık suçları işler, yapmayın etmeyin diyen bir kimse çıkmazdı. Suriye savaşıyla birlikte

durumda tek bir değişiklik olduğu çıktı ortaya; bu dört devlet de artık bir maşa kullanıyorlar, IŞİD’i. Bu, modifiye edilmiş bir İngiliz siyasi yöntemidir: 'Köpeğim varsa niye havlayayım?'” Suriye’deki Esad rejiminin hele şu mevcut koşullarda Kürtlere karşı IŞİD’i kullandığı iddiası, ulusalcı bakışın tek yanlılığını yansıtsa da AKP Türkiye’sinin bu politikayı azgınca uyguladığı tartışmasız bir gerçektir. Geçtiğimiz sene Kürt halkı üzerinde IŞİD satırı, demoklesin kılıcı gibi sallanıyordu.

Kürt Örgütlerin Çekişmesi ve Artan Sınıfsal Gerilimler

23 yıl öncesine dönersek, Kürt Bölgesel Yönetimi ABD’nin de desteğiyle 1992 yılında de facto olarak ilan edildiğinde bunun Kürt halkı açısından parlak bir geleceğin başlangıcı olacağı düşünülmüştü. Aslında bu geç kalmış bir adımdı, nitekim 1970’te Irak yönetimi ile dönemin KDP lideri Molla Mustafa Barzani arasında yapılan anlaşma uyarınca bölgesel yönetimin hayata geçirilmesi planlanıyordu. Fakat aradan geçen yirmi yılda Kürt halkı pek çok kez baskı ve katliamlarla karşılaştı. 1992 yılında yapılan seçimlerde Mesut Barzani önderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) % 45, 1975’te KDP’den ayrılan Celal Talabani önderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) % 43,6 oy alırken; parlamento iki örgüt arasında eşit olarak paylaşılmıştı. Fakat “kardeşlik” kısa sürdü ve 1994 yılında iki örgüt arasında başlayan anlaşmazlıklar içerisine dolaylı olarak Türkiye, ABD, İran gibi ülkeleri de çeken bir iç savaşa dönüştü. 1996 yılında Talabani’nin

güçleri Barzani’nin kontrolündeki Erbil’i ele geçirirken, buradan ancak Mesut Barzani’nin Saddam Hüseyin’den aldığı destekle çıkarılabildi. Kürtler bu “bırakuji” yani “kardeş kavgası” döneminin hafızasını hala hafızalarında taşırlar. Yaklaşık 4 yıl süren savaşta 8 bin kişi ölmüştür. 1996-1997 arasında KDP 49 bin KYB destekçisini, KYB ise 58 bin kişiyi kendi kontrol alanlarından sürdü.

Bazen bir masal, bazen bir türkü vs. bu hafızayı geleceğe taşır. 1995 yılında “Ya Star” albümünü çıkaran Şiwan Perwer türküsünün sözlerinde kardeş katline şöyle isyan eder:

“ağıla kurt girmiş, kuzuları koyunları yemekte

Eve hırsız girmiş, malımızı talan etmekte.

Aramıza fesat girmiş, ailemizi karıştırmış.

Düşman bölgemize girmiş, yurdumuzu bölmüş.

...

Halkım, yüreğim

Düşmanın yalan felsefesi ile yenilme.

İnsanların kanını dökenlerde

Din ve iman ne arar

Ne zamanki Kürt halkı özgürlüğe doğru ilerlediğinde

Kardeş katli başlar.

Kürt halkı yine zavallı ve perişan

Tutsak kalır.

Kötülük kimseyi kurtarmaz.

Bu mu birlik ve öncülerimiz bu mu Kürt halkı”

İç savaş sürecinde Barzani yönetimi Saddam Hüseyin’le kısmi bir anlaşma içerisindeydi ve özellikle Kürdistan’a uygulanan ambargonun Barzani aracılığıyla hafifletilmesine izin verdi. KDP yönetimi bu dönemde Türkiye üzerinden Habur Sınır Kapısı’nı kullanarak petrol sevkiyatını artırırken, büyük gelirler elde etti. KYB’nin KDP ile anlaşmazlığa düştüğü noktalardan birisi de bu zenginliğin paylaşılmasıydı. Bu sorun iç savaşın ardından çözüme kavuşturuldu; fakat KDP ticaret rotaları üzerindeki kontrolü her zaman daha sıkı tuttu. Türkiye de Barzani yönetimine bu süreç boyunca destek sağladı. Türkiye KYB’nin Kuzey Irak’ta faaliyet yürüten PKK ile ilişkileri nedeniyle Talabani yönetimine mesafeli yaklaştı. Talabani ise İran’la kontrolü altında tuttuğu Süleymaniye’nin sınır komşusu olması nedeniyle sıkı ilişkiler geliştirdi. Kürtler arasındaki hâkimiyet mücadelesinden doğan iç savaş, görüldüğü üzere bölgedeki emperyalist çelişkileri açığa çıkaran bir savaşa

dönüştü. Kürtler arasındaki bu travmatik iç savaşın ardından Kürt bölgesinde KDP ve KYB arasındaki işbirliği ortamında büyük bir ekonomik gelişim oldu. Kürt bölgesi Irak'ta güven ve ekonomik gelişmenin olduğu adeta tek yerdi. Diğer taraftan iki aşiret lideri, şimdinin devlet başkanları (Talabani Irak devlet başkanı olmuştur) ve bölgesel yönetim liderleri, kendi yandaşları ile süper zenginler haline geldiler. Sınıfsal uçurum büyüdü ve farklı politik gerginlikler kendisini göstermeye başladı. Bunun ilk işareti 2006'da geldi. Halepçe Katliamı'nın yıldönümü nedeniyle 2 bine yakın Kürt gösterici, kent merkezinde sloganlar atarak yürüyüşe geçti. Göstericiler kent merkezindeki Halepçe anıtını taşıdıktan sonra ateşe verdi. Katliamın 18. yıldönümü dolayısıyla düzenlenen törenler sırasında da, gerginlik yaşandı.

Kentteki yolsuzlukları ve yerel yönetimin hizmetlerini protesto eden göstericiler, törende konuşma yapan Kürt yetkililere tepki gösterdi. Olayların büyümesi üzerine göstericilerle polis arasında çıkan çatışmada 4 gösterici öldü. Yani Kürtler artık güney Kürdistan'da ezilmiyordu. Belki hala Araplar ile tartışmalı bölgeler yüzünden bir ortak Kürt davası gündemdedi, ama ulusal duygudaşlığın artık etkisini kaybetmeye yüz tuttuğu Halepçe olaylarından belli oluyordu. Sınıfsal gerginlikler, yolsuzluklar, küçük bir azınlığın devasa serveti, bürokratik baskı vb'leri artık Güney Kürdistan'ın yeni gündemiydi. Bu durum eleştirel partilerin doğmasına ve güçlenmesine yol açıyordu. Örneğin Goran Hareketi (Değişim).

Yeni Partiler ve Yeni Gerilimler

Mesut Barzani 2005 yılında Irak Bölgesel Kürt Yönetimi'nin ilan edilmesine paralel olarak halk tarafından başkan seçilmişti. 2009 yılında da parlamento tarafından yeniden başkanlığa getirilmişti. Barzani'nin görev süresi 2013 yılında sona ermiş, ancak görev süresi parlamento tarafından 20 Ağustos 2015 tarihine kadar uzatılmıştı. Barzani'nin görev süresi Adalet Bakanlığı Komisyonu tarafından 2017'ye kadar uzatılırken, Goran Hareketi ve Celal Talabani'nin önderliğini yaptığı Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB) başta olmak üzere pek çok Kürt örgüt bu duruma karşı çıktı. Barzani'nin görev süresinin uzatılması her iki örgüt tarafından çekinceli bir kabul görürken, KYB ve Goran Hareketi başkanın parlamento tarafından seçilmesini ve başkanın yetkilerinin bir kısmının parlamentoya aktarılmasını talep etti. Barzani'nin önderi olduğu KDP ise başkanın halk tarafından seçilmesinde ve mevcut yetkilerle devam etmesinde ısrarcı.

Kürdistan Bölgesel Yönetimi son birkaç yıldır ciddi bir ekonomik darboğazın içerisinde. Bunda bölgesel yönetimin Irak merkezi hükümetiyle içine düştüğü anlaşmazlığın etkisi büyük. Nuri El Maliki döneminde Bağdat'la ipler kopma noktasına gelirken; Maliki'nin ardından gelen Haydar El Abadi 2014 yılında Bölgesel Kürt Yönetimi'nin bütçesinde kesintiye gitmiş, bu gelişme üzerine Kürt Yönetimi kendi petrolünü ihraç etmeye başlamıştı. Bölgesel Kürt Yönetimi Türkiye üzerinden dünyaya günlük 600 bin varil petrol ihraç ediyor. Fakat petrol fiyatlarının 50 dolara kadar düşmesi Kürt yönetiminin yaşadığı krizi derinleştirmiş ve maaşların ödenmesinde gecikmeler yaşanmaya başlamıştı. 5,5 milyonluk nüfusun 1 milyonunun devletten aldığı maaşla geçindiği Güney Kürdistan'da bu durum emekçi sınıflar arasında huzursuzluk yaratmıştı.

Başkanlık tartışmalarının uzunca bir süre sonuçsuz kalması Güney Kürdistan'da yaşayan halk içerisinde Barzani yönetimine karşı öfkenin kabarmasına ve protesto gösterilerine dönüştü. Protestolarda ise kimin başkan olacağından ziyade emekçi sınıfların giderek kötüleşen yaşam standartlarına yönelik itirazları ön plana çıktı.

9 Ekim'de Kürt örgütlerinin sorunun çözümü için bir araya geldiği toplantı sırasında yapılan protestolarda göstericilerden biri şikâyetlerini şu şekilde sıralıyordu: "Mesud Barzani'nin görevi bırakmasını istedik. Onlar da bize havaya ateş açarak ve göz yaşartıcı gaz atarak karşılık verdi. Birçok arkadaşımız yaralandı. Barzani'ye ve onun izlediği politikalara daha fazla katlanmayacağız. Barzani koltuğunda oturduğu sürece gösterilere devam edeceğiz. Umarım Barzani ve KDP politikalarını değiştirir. Yolsuzluklardan ve kötü yönetimden artık bıktık."

Emekçilerin öfkesinin arkasında bir süredir bölgesel yönetim tarafından maaşların ödenmemesi yatıyor. Ekim

ayının başlarında Süleymaniye, Halepçe, Raniye, Kalar gibi önemli kentlerde başta öğretmenler, sağlık çalışanları ve memurlar olmak üzere emekçiler sokaklara dökülmüş ve yaşanan çatışmalarda 5 kişi yaşamını yitirmişti. Kürdistan coğrafyası bu eylemlerle birlikte bölgesel yönetimin ilanından bu yana bir kez daha ciddi bir toplumsal patlamaya sahne oldu. Eylemler sadece KDP'ye değil, birçok yerde İslami kökenli Komel İslam (İslami Toplum Partisi) ve Yekgirtu (İslami Birlik Partisi) örgütlerini de hedef aldı.

KDP, bu eylemlerden Goran (Değişim) Hareketi'ni sorumlu tutmuş ve hareket üzerinde sıkı bir baskı kurulmuştu. KDP yönetimi "Goran üyesi bakanlar artık Erbil'e gelmesin" mesajı yayınlarken, KDP yetkilisi Hemin Hawrami Twitter'dan "Goran artık hükümetin bir parçası değil." mesajı vermişti. Bu gelişmelerin ardından harekete bağlı NRT ve KNN televizyonlarının Erbil ve Duhok ofisleri kapatılırken, Meclis Başkanı Yusuf Muhammed'in Erbil'e girişine izin verilmedi. Ayrıca Başbakan Neçirvan

Barzani, Goran üyesi 4 bakanı görevlerinden azletti. KDP yönetimi ayrıca Goran Hareketi'ni PKK ile işbirliği yapmakla suçluyor. KDP sözcüleri yapılan eylemlere PKK üyelerinin de sızdığını iddia etti. Geçmişte KDP, PKK'nın bölgedeki varlığından -bugüne kadar da- alerji duymuş ve Türkiye'yle sıklıkla bu konuda işbirliğine girişmiştir. Örneğin Şemdin Sakık'ın teslim edilmesinde Barzani'nin rolü büyüktür. Karşılığında da KYB ile olan savaşında Türkiye'nin desteğini almıştır. Bugünde kendisine karşı gelişen protestolarda PKK parmağı olduğu KDP sözcüleri tarafından sıkça tekrarlanıyor. Halen Güney Kürdistan'ın IŞİD ile çatışmalı bölgelerinde bulunan ve katliamdan sonra en azından bir kısım Ezidi'nin kurtarılmasında görev alan YPG askeri varlığı da Barzani için fena halde can sıkıcı.

Öte yandan Süleymaniye'de yaşanan eylemler sırasında KDP binaları yakılırken, bu durum Süleymaniye'yi kontrolü altında bulunduran KYB ile KDP arasındaki gerilimi de artırdı. KDP, KYB'yi gösterilere engel olmamakla ve işbirliği yapmakla itham etti.

Geçmişte birçok kez birbiriyle çatışan KDP ve KYB'nin siyasi krizde karşı karşıya gelmesi Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin bütünlüğü tartışmalarını da gündeme taşıdı. Her iki hareketin özellikle 1992-1998 yılları arasında birbirlerine karşı yürüttükleri kanlı iç savaşın hafızası Kürt toplumunda hala yaşıyor. Anadolu Ajansı'na verdiği röportajda Selahaddin Üniversitesi öğretim görevlisi Dr. Salih Mele Ömer bu konuda şu yorumda bulundu: "Kürdistan bölgesinde iki idareli yönetimin olması KYB'nin tavrına bağlıdır. Süleymaniye bölgesinde asayiş ve askeri güç bu partinin elindedir. KYB, KDP ile hükümette yer almaya devam ederse vaziyet bu şekilde devam eder. Fakat KYB, KDP'ye destek vermez ve hükümette

yer almazsa Kürdistan bölgesinde iki idareli bir yönetimin oluşma ihtimali var. Eğer iki idareli bir yönetim olursa Kerkük, Süleymaniye ve Halepçe KYB'nin kontrolünde; Erbil, Duhok ve Musul'un bazı bölgeleri de vilayet yapıp KDP'nin hâkimiyetinde kalır."

KYB her ne kadar geçtiğimiz seçimlerde Goran Hareketi'nin gerisinde kalmış olsa da Süleymaniye ve Kerkük gibi büyük kentleri askeri gücü yoluyla kontrol altında bulundurması örgüte büyük bir siyasi ağırlık kazandırıyor. Irak'ta Saddam Hüseyin'in devrilmesinin ardından yapılan anlaşmalarda Kürtlere bırakılan cumhurbaşkanlığı koltuğuna KYB lideri Celal Talabani, onun ardından Fuad Masum oturmuştu. KDP ve KYB kendi aralarında bölgesel yönetimin başkanlığını ve cumhurbaşkanlığı makamını paylaşma konusunda uzlaşma sağlamışlardı. Sahada da KDP Erbil ve Duhok gibi merkezleri askeri ve siyasi olarak kontrol ederken, KYB Süleymaniye ve Kerkük'ü kontrol altına almıştı. Bu durum KYB'yi sadece Kürt coğrafyasında değil, ülke çapında bir siyasi figüre dönüştürmüştü. İki örgüt arasındaki anlaşmaya rağmen şurası bir gerçek ki hiçbir zaman tam bir entegrasyon sağlanamadı. Örneğin Peşmerge güçlerinin tek bir otorite altında birleştirilmesi bile hala sürüncemede bekliyor.

Birbirlerine karşı mesafeli durmalarına rağmen konjonktür Goran Hareketi ile KYB'yi yan yana getirmiş durumda. Özellikle KDP'nin PYD'nin Suriye'de ilan ettiği kantonlara karşı tavır almasının ardından hareket içinde artan KDP karışıklığı her iki hareketi birbirine yakınlaştıran bir ortam yarattı.

Goran Hareketi ise 2006 yılında Celal Talabani'nin yardımcılığını yapan Noşirvan Mustafa tarafından kurulmuş

ve Kürdistan'da KDP-KYB arasında oluşturulan statükoyu sarsan önemli bir güç haline gelmişti. 2013 yılında yapılan Kürdistan Bölgesel Parlamentosu seçimlerinde KDP'nin arkasından ikinci sırayı alan Goran Hareketi 24 milletvekili çıkarmayı başarmıştı. Goran hızlı yükselişine ve arkasındaki halk desteğine rağmen siyasi paylaşımlarda askeri gücün belirleyici olmasından dolayı iktidar mekanizmalarında istediği payı alamadı. Bölgesel yönetimin ilan edildiği günden bu yana siyasi mekanizmaları tekeline alan KDP-KYB statükosu Goran Hareketi gibi unsurların güçlenmesiyle birlikte daha fazla tartışılır hale geldi. Meseleyi çözümsüz kılan özellikle KDP'nin bu konuda sekte ve dışlayıcı bir tutum takınmasıdır. Goran Hareketi'nin bu protestolarda öne çıkmasında bu durum önemli rol oynuyor. Hem KYB hem de Goran Hareketi'nin İran'la daha sıcak sıcak ilişkilere sahip olduğu sır değil. Bu durum KDP'de ve destekleyen diğer örgütlerde olayların arkasında İran'ın da rol oynamış olabileceği izlenimini yaratıyor. Sosyalist bir alternatife ise henüz ortalarda olmadığını belirtelim.

Protestoların Ekonomik Arka Planı

Kürdistan Bölgesel Yönetimi son birkaç yıldır ciddi bir ekonomik darboğazın içerisinde. Bunda bölgesel yönetimin Irak merkezi hükümetiyle içine düştüğü anlaşmazlığın etkisi büyük. Nuri El Maliki döneminde Bağdat'la ipler kopma noktasına gelirken; Maliki'nin ardından gelen Haydar El Abadi 2014 yılında Bölgesel Kürt Yönetimi'nin bütçesinde kesintiye gitmiş, bu gelişme üzerine Kürt Yönetimi kendi petrolünü ihraç etmeye başlamıştı. Bölgesel Kürt Yönetimi Türkiye üzerinden dünyaya günlük 600 bin varil petrol ihraç ediyor. Fakat petrol fiyatlarının 50 dolara kadar düşmesi Kürt yönetiminin yaşadığı krizi derinleştirmiş ve maaşların ödenmesinde gecikmeler yaşanmaya başlamıştı. 5,5 milyonluk nüfusun 1 milyonunun devletten aldığı maaşla geçindiği Güney Kürdistan'da bu durum emekçi sınıflar arasında huzursuzluk yaratmıştı.

Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ni ekonomik ve siyasi olarak krize sokan tek neden Irak hükümetinin dışlayıcı tavrı değil. İKYB uzunca bir süre bölge halklarını tehdit eden IŞİD'le savaşmak zorunda kaldı ve kısmen de olsa saldırıyı püskürtebildi. 12 Haziran 2014'te Irak ordusunun IŞİD karşısında geri çekilerek boşalttığı Kerkük'ün Peşmerge tarafından kontrol altına alınmasıyla birlikte kazanılan askeri başarılar Kürt Bölgesel Yönetimi'nin bağımsızlık konusunda ciddi söylemler üretmesine neden oldu.

Bugün ise bu söylemlerin yerinde yeller

Kürdistan işçi sınıfı özetlenecek olursa yakın gelecekte tarihsel bir sınavla karşı karşıya kalacak. Bugüne kadar ne KDP ne de KYB Kürt halkının ve emekçilerinin sorunlarına kalıcı bir çözüm üretebildi. Aksine birçok seferinde diplomatik oyunlarla Kürt halkının saldırılarla yüz yüze bıraktılar. Kürt emekçiler sefalet içinde yaşarken servet ve siyasi ikbal peşinde koştular. Güney Kürdistan şu an içinde bulunduğu siyasi krizi belki yakın gelecekte çözer. Ama Kürt egemen sınıfları çözemeyecekleri sınıf çelişkileriyle yüz yüze gelmeye devam edeceklerdir. Ulusal sorunun büyük ölçüde çözümlendiği Güney Kürdistan'da sınıf perspektifli Marksist bir örgütlenmenin inşası için elverişli koşullar gün geçtikçe olgunlaşmaktadır. Böyle bir örgütlenmenin oluşması sadece Kürt emekçileri için değil bütün Ortadoğulu emekçiler için büyük önem arz edecektir.

esiyor, dahası kaybettikleri siyasal istikrarın geri gelip gelmeyeceği konusunda ciddi bir tedirginlik söz konusu. El Cezire Türk'e konuşan bir kişi "Ne bağımsızlığı, kardeş kavgası günlerine dönmezsekiyidir." sözleriyle bu tedirginliği belirtiyor. Bir taksi şoförü ise "Kimsede para yok, geçinemiyoruz. Savaş var ama tartışıp duruyorlar." Süleymaniyeli bir işadamı ise "Devlet kurmak için kaya gibi sert bir birlik gerekiyor. Bizim birliğimiz de sert ama kayadan değil, buzdan. Onun da Ortadoğu güneşi altına eriyip gitme ihtimali var." sözleriyle Kürtler için bağımsızlığa doğru adım atmanın kolay olmayacağını belirtiyor.

KDP'ye özellikle yolsuzluklar ve lüks yaşantıları dolayısıyla halkta belirli bir kızgınlık var. Özellikle Barzani ailesinin serveti konusunda basında sıklıkla spekülasyonlar çıkar. Bir dönem Türkiye basınında da Barzani ailesinin Ferrarileri sıklıkla konu ediliyordu. Mesut Barzani'nin kişisel serveti ise gayri resmî kaynaklarda 2 milyar dolar olarak geçiyor. Fakat muazzam bir petrol ticaretini tekelinde bulunduran Barzani ailesinin servetinin bahsedilen rakamların çok çok üzerinde olduğunu tahmin etmek zor değil.

Barzani servetini artırırken, Kürt Bölgesel Yönetimi'nin ekonomik gücü giderek zayıflamaktadır. Halkın gündeminde Barzani'nin görev süresinin uzatılıp uzatılmamasından çok aylarca ödenmeyen

maaşlar, yaz aylarını felakete çeviren elektrik-su kesintileri, iki yıl içinde % 40 artan nüfusun getirdiği zorluklar ve temel hizmetlerde yaşanan eksiklikler bulunmaktadır. Yaşanan bütçe krizinden ötürü Kürt yönetimine bağlı bölgelerdeki (Erbil, Süleymaniye ve Dohuk) 2930 projeden 2700'ü durdurulurken, Süleymaniye'deki 200 ve Erbil'deki 50 şirket ise iflas etti.

Kürdistan işçi sınıfı da sefalet ve örgütsüzlük ikileminde yaşıyor. 2015 Ocak ayında Erbil'de kurulan Mezopotamya İşçi Derneği Süleymaniye Şube Yöneticisi Tekin Sadak işçi sınıfının durumunu şöyle özetliyor: "...maalesef bu iş kollarında çalışan işçilerin hiçbir iş ve hayat güvenceleri yok. İş ve sağlık sigortaları bir yana işçilerin emeklerinin karşılığına alabildiklerini bile söyleyemeyiz. Buna karşın işçilerin sınıf bilinci edinebilecekleri, bilinçle örgütlenebileceği bir olanakları, hatta işsizliğe karşı çıkabilecekleri, ülkede yatırım, iş sahasının açılmasını talep edebilecekleri bir durum da yok." Sadak gelir dağılımındaki eşitsizliği de şu sözlerle vurguluyor: "...bölgede çok ciddi bir sermaye var. Fakat bunun adil dağılım sorunu var. Örneğin petrolden sağlanan gelir çok yüksek meblağlarda. Fakat buna rağmen maaşlar ödenmiyor. Buna gerekçe de merkezi hükümetin bütçeyi ödememesi gösteriliyor. Bu kısmen etkileyebilir. Ama

sermaye birkaç elde toplanırsa ve iş, üretim alanı gelişmezse bu durumda tabi ki kriz olur. Ama bence maaşlar ödenemez diye bir durum yok."

Kürdistan işçi sınıfı özetlenecek olursa yakın gelecekte tarihsel bir sınavla karşı karşıya kalacak. Bugüne kadar ne KDP ne de KYB Kürt halkının ve emekçilerinin sorunlarına kalıcı bir çözüm üretebildi. Aksine birçok seferinde diplomatik oyunlarla Kürt halkının saldırılarla yüz yüze bıraktılar. Kürt emekçiler sefalet içinde yaşarken servet ve siyasi ikbal peşinde koştular. Güney Kürdistan şu an içinde bulunduğu siyasi krizi belki yakın gelecekte çözer. Ama Kürt egemen sınıfları çözemeyecekleri sınıf çelişkileriyle yüz yüze gelmeye devam edeceklerdir. Ulusal sorunun büyük ölçüde çözümlendiği Güney Kürdistan'da sınıf perspektifli Marksist bir örgütlenmenin inşası için elverişli koşullar gün geçtikçe olgunlaşmaktadır. Böyle bir örgütlenmenin oluşması sadece Kürt emekçileri için değil bütün Ortadoğulu emekçiler için büyük önem arz edecektir.

10 Ekim Dersleri

10 Ekim sabahı her türlü istihbarata sahip devlet tarafından önü açılan IŞİD, Ankara'yı kana buladı. "400 vekil" karşılığı "huzur" vaadeden Erdoğan'ın kapamaya çalıştığı koltuk açığına destek uzun yıllardır el bebek gül bebek her türlü imkanı sunduğu eski dostu IŞİD'den gelmişti. Bir savaş sürecinde gerçekleşen katliam, öylesine yüzsüzce bir fırsata çevrildi ki iş, katliamın PKK tarafından yapıldığına dair akıllara zarar bir propagandaya kadar geldi. Savaşın başlaması ile asker, polis cenazelerinde başlayan protestolarla AKP zor bir süreç geçirse de ölümlerin tırmanması kısa sürede rüzgarı AKP lehine çevirmişti. Şovenizm tırmanıştaydı. Böylece 10 Ekim katliamı bir kesimin gözünde yas ve öfke kaynağı olmadı, olamadı. 103 canınızı, yoldaşınızı ışıklara uğurladık. Sokaklar, cenazeler öfke ile doldu taşı. Ne var ki katliamın ardından AKP'den hesap soran bir hareket yaratamadık. Neden?

Kürt halkına yönelik katliamları mübah gösterme operasyonunun tuttuğu seçim öncesinden kendisini belli etmişti: Konya'daki maçta saygı duruşu sırasında getirilen tekbirler... Toplumun bir kısmı diğerinin cumhuriyet tarihinin en büyük katliamına kurban gitmesine yönelik dahi insani bir duygudaşlık yaşamıyordu. Aynı Konya'da Davutoğlu'nun seçim sonuçlarının belli olmasının akabinde meydana binlerce insan tekbir getirerek seçim zaferini

kutluyordu. Konya, belki, ülkenin AKP'nin en büyük destekçisi kitleyi barındıran şehri olması itibarıyla genel eğilimden sağda kalıyor ancak toplumun sinir uçlarının en keskinleştiği noktaları işaret ediyor.

1 Kasım günü itibarıyla şantaj siyasetinin işe yaradığı görüldü. Kanlı 10 Ekim bu sürecin bir parçası olarak yeniden değerlendirilmeyi hak etmektedir. Fakat katliamın asıl tartışılması gereken yönü, kitlelerin özgüveni ve mücadelenin geleceği açısından da çok önemli dersler içermesidir.

Katliamın Aktörleri

AKP'nin Suriye'de Esad'ı devirmek için uzun yıllardır desteklediği, hastanelerinde yatırdığı, eğitip donattığı cihatçı çeteler tamamen kontrol edilebilecek unsurlar olarak görüldü. Ancak değillerdi. İdeolojik bir hareketin militanları oldukları gerçeği oldukça iyi bilirse de görmezden gelindi. Sahada güçlendiler, savaş deneyimi edindiler. Bazıları geldikleri ülkelere geri döndü. Ve onlar bugün kentlerde. 10 Ekim'de patlatılan bombalar, bu gerçeği ikinci kez gün ışığına çıkardı. Aslında en az 10 Ekim kadar canınızı yakan bir saldırıyı Suroç'ta yaşamıştık. Türkiye solunun uğradığı en büyük saldırıydı. AKP ciddi köşeye sıkışmıştı. Kürdistanla dayanışmaya gittiği bilinen gençler sahiplenilmişti.

Toplumsal öfke büyüktü. Ancak AKP savaş ile gündemi belirledi. Kanın üzerini taze kanla kapattı. Çünkü seçimler yaklaşıyordu.

10 Ekim günü yapılacak olan büyük bir mitinge, Barış Mitingi'ne iki canlı bomba saldırdı. Ancak 10 Ekim'in faillerini, yoldaşlarımızı katledenleri görmek için 10 Ekim'e bakmak yetmiyor. Gerçek failler 2003'te ilk kez Irak'a adını atmıştı.

Irak işgali ile güçlenen cihatçı çetelerin bölgede zemin kazanmasında en büyük aktör ABD'dir. Emperyalizmdir. Onu taşıyonu AKP'dir. Suriye'ye savaşı yayan ABD, halen, cihatçıların sahadaki varlığını göstermelik atışlarla sınırılıyor gibi yapıyor çünkü varlıkları işine geliyor. AKP'nin ABD'nin bölgedeki en sıkı müttefiki olması, Türkiye'nin lojistik bir üs olarak kullanılmasıyla birlikte Türkiye halkları boğazına kadar savaşın içine sokulmuş oldu. Bugün yaşadığımız şey Suriye'deki emperyalist saldırganlığın sonuçlarıdır.

10 Ekim'den 1 Kasım'a

Peki IŞİD Türkiye'de nasıl güç kazandı? Bu sorunun cevabı, AKP'nin zihniyeti ve toplumu yönetme stratejisi ile paralellik gösteriyor: "düşmanlaştırma" siyaseti ve kutuplaştırma. O halde soru aynı zamanda da şudur: AKP her türlü pisliği ayyuka çıkmış bir iktidar olmasına, ülke tarihinin en büyük isyanına sebep olmuş otoriter rejimi tesis etmesine rağmen nasıl ayakta kalabildi? Bu sorunun cevabı da aynı.

AKP, iktidar koltuğuna yapıştığı 2002'den beri hep bir karşı düşman yaratarak kitlesini konsolide etti. Önce darbecilere karşı olma "iddiası", sonra anayasa, türban... Gezi'de bile işin içine cami ve

Umut veren, cesaret veren, her şeye rağmen varlığını devam ettiren ve sert koşullarda pişmiş devrimci bir gelenekten geliyoruz. İşte bu, bizi, bu koşullarda ayakta tutabilecek avantaj. Ancak geleneğin kendisi hiçbir zaman tek başına otomatik bir büyüme sağlayamaz. Mücadelenin doğru ideolojik hatta oturması ve çalışkan-başaran bir profil ortaya konması zorunludur.

"türbanlı bacılarımız" katılarak meşruiyet savaşı verildiğini hatırlayalım. Eğer AKP'nin bu ülkede bir başarısından söz edeceksek o da bu manipülasyonu gücü ve kutuplaştırma siyasetidir. Herkesin kendisinden farklı olanı varlığına yönelecek potansiyel bir düşman olarak görmesi zihniyeti topluma zerk edildi. İşte size cihatçı tohumlarının yeşereceği bereketli topraklar. Herkes düşman, kendinden olmayan kimlikler başı ezilecek birer yılan.

Cihatçıların kendinden başkasına yaşam şansı tanımayan katliamcı zihniyeti şimdilik küçük de olsa bir desteğe sahip. Fakat gücü kitle ile değil, vurucuyla ölçülebilen bir örgüt IŞİD. Türkiye'de uyuyan hücreleri var. 2 Kasım sabahı ODTÜ'de IŞİD flaması şeklindeki bildirileri dağıtma cesaretini kendisinde görmesi AKP'ye bir gün elde ettiği seçim zaferinden bağımsız değil. Çünkü AKP'nin siyaset biçimi her yönüyle cihatçı zihniyeti besliyor. Kadın düşmanlığı, laik yaşam tarzına saldırganlık, dinsel eğitim dayatması, Kürt ulusal hareketine düşmanlık, sert bir anti komünizm, otoriter yönetime alıştırılmış toplum, katliamlarla ve savaşlarla korkutularak yönetilen halk... Yani ortam tam da cihatçıların karakterine uygun.

AKP'nin daha ilk günden muhalefetle hesaplaşmaya giriştiği 4 yıllık bir döneme giriyoruz. Ancak hayatın ağacı yeşil. IŞİD'in zemin kazandığı, AKP'nin oy sayısını zirveye çıkardığı bu dönem aynı

zamanda AKP'den nefret eden, yüzünü geleceğe dönmek isteyen, yaşamak isteyen, özgürlük isteyen, IŞİD'in düşmanı olduğu değerlerle dolu bir gençlik kuşağı daha iki sene önce AKP'ye kabuslar gördürmüştü. Bu dalga şimdi geri çekildi, kabul edelim. Fakat bu insanlar hala orada: şimdi öfkeli ve ne yazık ki umutsuz. İşte görevimiz tam da burada başlıyor.

O Çocuklar Büyüyecek

O çocuklar büyüyecek

O çocuklar büyüyecek

O çocuklar...

Bilmezlikten gelme Ahmet Abi

Umudu dürt

Umutsuzluğu yatıştır

O çocuklar, yaşlıları Berkin Elvan'ın cenazesini görerek büyüyor. O çocuklar büyüyecek.

O çocuklar büyürken sosyalistlerin bir umut olabilmesi gerekir, çünkü insanlık tarihinde salt öfke ile yıkılan saraylar yok. Sosyalistlerden başka da bu krizi aşabilecek hiç kimse yok. Umut veren, cesaret veren, her şeye rağmen varlığını devam ettiren ve sert koşullarda pişmiş devrimci bir gelenekten geliyoruz. İşte bu, bizi, bu koşullarda ayakta tutabilecek avantaj. Ancak geleneğin kendisi hiçbir zaman tek başına otomatik bir büyüme sağlayamaz. Mücadelenin doğru ideolojik hatta oturması ve çalışkan-başaran bir profil ortaya konması zorunludur.

Cihatçılarla ve onu besleyen AKP ile mücadele etmek, Türkiye'de sıradan bir hükümet değişikliği ile olabilecek bir şey değil. Çünkü toplumsal bir dönüşüm, örgütlü bir toplum yaratma mücadelesi olmaksızın AKP rejimi gitmez. Toplumsal anlayış dönüşüm geçirmez. Ve emekçi sınıfların içinde debelendiği kutuplaşma ortadan kalkmadığı sürece de emekçi sınıflar biraraya gelemeyecek.

Sınıftan Kaçış

Post modernizmin kimlik siyasetine odaklanmış, politik alandan kaçan, yerele sıkışan, düzenle kökten bir derdi olmayan ideolojisi sosyalist solda hayli kabul görüyor. Kimlikler etrafında tanımlanan "sosyalizm" anlayışı (hatta daha doğrusu radikal demokrasi programı), kimliklerin kabulü ve biraraya gelmesine dayalı bir

İnsanlık tarihi baskı, kan, zulüm ve sömürüyle dolu; aynı zamanda ona başkaldıran ve zaferi düzenin kalbinden söküp alan destanlarla da. Yani insanlık hiçbir zaman çıkışsız, seçeneksiz kalmadı. Kestirme bir yol ise yok. Engebeli yollardan geçen, çetin geçecek bu mücadelenin sonu sosyalizme çıkacak. Çelişkilerin insanca yaşamak ya da katledilmek düzeyinde keskinleştiği ve düzenin bunları çözmeye muktedir olmadığı (dahası varlığından beslendiği) Ortadoğu'da başka bir kurtuluş yolu mümkün değil. Çelişkiyi daha net tarifleyecek olursak: ya barbarlık, ya sosyalizm!

mücadele hattı mevcut. Bu hatta sınıf, bir kimliğe indirgeniyor. Toplumun temel çelişkisine odaklanmayınca da kimlikler üzerinden kutuplaşmanın değirmenine sol da su taşımış oluyor. Ne var ki sınıftan kaçmak, sınıfın orada olduğunu ve o kimlikleri de tam ortasından böldüğü gerçeğini değiştirmiyor.

Yukarıda söylemiştik; solun kendisini kutuplaşmayı ortadan kaldıracak bir ideolojik hatla donatarak yola çıkması gerek. Bu da sınıf siyasetidir. Emekçiler, yoksulları ve sömürüyü en merkezi düzeyde sorunsallaştırmayan bir siyasi anlayış cihatçıların ve AKP'nin kutuplaşma üzerinden var ettiği gücünü yok edemez. Mesela bugün emekçilere tüm partilerin artık üzerinden vaatte bulunmak zorunda kaldığı açlık sınırı altındaki asgari ücret üzerine bir kampanyayla gidilse, AKP fena sıkışır çünkü asıl oyunu kent yoksullarından alıyor. AKP'nin tabanı olan kent yoksullarını kazanmadan sosyalizm mücadelesinin mümkün olmadığı da ortadadır. Sosyalistlerin büyümesi siyasal İslamın önünü kesmek için tek reçetedir. Bu kampanya, kitleleri kimlikleri ne olursa olsun yan yana getirmeye muktedir bir söylem olacaktır. Kampanyanın yürütülmesi için sendika, meslek odaları,

gençlik, sol örgütler yan yana gelirse güçlü bir cephe pekala örülebilir. Özgürlük talepleriyle birlikte yürütülen bu hareket evlerine dönmüş olan gençlik kuşağını da heyecanlandırabilir ve içinde olduğumuz umutsuz hava dağıtılabilir.

Kısacası 10 Ekim katliamını yapan katliamcı çetelerin beslendiği kökleri kurutmak, onun yıkıcılığından beslenen AKP'ye karşı muhalefet cephesi örmek için yapılması gereken şey yüzünü sınıfa dönmektir.

Çıkışa Doğru

10 Ekim acı bir deneyim evet. Arkasında ciddi etkiler bırakacaktır. Ancak gereken dersleri almamız, kaybettiklerimizin anısına saygı için de zorunlu.

Her şeyden evvel bu topraklarda mücadele koşulları ağırlaşıyor. Buna hazırlıklı olmak zorundayız. Güvenlik tedbirlerini almak konusunda daha dikkatli olmak gerektiğini bir kenara not etmeliyiz. İkincisi, kutuplaşma besleyen her türlü söylem ve kimlik siyasetinden uzak durmalı ve kitleleri somut talepler etrafında biraraya getirmeyi, silkinip umutsuz havayı dağıtmayı hedefleyen bir mücadele hattı çizmek zorundayız.

İnsanlık tarihi baskı, kan, zulüm ve sömürüyle dolu; aynı zamanda ona başkaldıran ve zaferi düzenin kalbinden söküp alan destanlarla da. Yani insanlık hiçbir zaman çıkışsız, seçeneksiz kalmadı. Kestirme bir yol ise yok. Engebeli yollardan geçen, çetin geçecek bu mücadelenin sonu sosyalizme çıkacak. Çelişkilerin insanca yaşamak ya da katledilmek düzeyinde keskinleştiği ve düzenin bunları çözmeye muktedir olmadığı (dahası varlığından beslendiği) Ortadoğu'da başka bir kurtuluş yolu mümkün değil. Çelişkiyi daha net tarifleyecek olursak: ya barbarlık, ya sosyalizm!

Rusya'nın Suriye Hamlesi: Rusya ABD'ye "Şah" Çekti!

Rusya, Suriye sahasına çok "hızlı" bir giriş yaptı. Bu girişin "hızlı" olmasının asıl nedenini siyasi sonuçlar oluşturuyor. Aslında Rusya ve Suriye'nin dostluğu yeni değil. İki ülke 1979'dan beri çeşitli düzeylerde işbirliğine gidiyordu. Ancak elbette iki ülke arasında bugünkü gibi bir yakınlık tarihin hiçbir döneminde olmamıştı.

Ruslar öncelikle Suriye'deki Basil Esad Hava Üssü'nün, Rus uçaklarının rahatlıkla iniş kalkış yapabilecekleri kadar genişletilmesini sağladı. Ardından benzer bir genişletme çabası Tartus Limanı'nda yapıldı. Genişletme çabaları bittiğinde Rus uçakları söz konusu bölgelere konuşlandı.

Üçüncü adım, Rusya'nın Suriye'ye yolladığı silahlar oldu. Aslında Rusya zaten Suriye'ye mühimmat akışını uzun süredir sağlıyordu; ancak son süreçte Suriye'ye, dengeleri değiştirebilecek silah ve mühimmatlar gönderildi.

Peki bu silah ve mühimmatlar neler? Öncelikle şunu belirtelim: Rusya, bu konuda bilgi vermiyor. "Gereken silahlar gönderildi" diyor Rus Savunma Bakanlığı. Yani, "Siz silah gönderdiğimizizi bilin, gerisini karıştırmayın" diyorlar. Bunun nedeni açık: düşmana karşı kullandığınız silahları düşman tanıyorsa, maruz kaldığı silaha karşı çeşitli düzeyde önlemler alabilir. Ruslar bunu istemediği için konuyla ilgili bilgi vermiyor.

Fakat Suriye'deki izleme örgütleri ve yabancı istihbarat servisleri bu silahların detaylı listesini çıkarttı. Liste doğru mu onu tahmin

etmek zor; ancak doğru olduğu yönünde güçlü deliller var. Örneğin liste açıklandıktan sonra Ruslar yalanlamadı. En önemlisi listede yer alan silah ve mühimmatın tamamı Rus envanterinde mevcut olan silahlardan oluşuyor. O listede yer alan ve şu anda Suriye ordusunun kullandığı iddia edilen Rus silahları şöyle:

T-90 Tankı: 125 MM topu ile son derece etkili olan bu tankın, Lazkiye'de Suriye ordusu tarafından kullanıldığını iddia eden ABD istihbarat servisini, tankın üretici firması doğruladı. Suriye ordusu daha önce T-72 tanklarını kullanıyordu. Bu tank çeşidi de Rus yapımı. Hatta T-90'dan çok daha önce üretilen T-72'nin Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesinde kullandığı biliniyor. Suriye ordusu da savaşın başından beri T-72'leri kullanıyordu. Ancak T-72'lerin zırhları, modern tanklara göre son derece ince. Hatta hatırlayınız, muhalifler T-72 tanklarını imha ettikleri birçok görüntüyü savaşın başından beri propaganda aracı olarak kullanıp servis ettiler.

Artık Suriye ordusunun elinde T-72'lerden çok daha iyi olan çok sayıda T-90 var. T-90'lar hem zırh yapısı olarak daha güçlü hem de ateş gücü olarak daha yetkin.

Piyade Silahları: Suriye ordusu, Sovyet dönemi silahlarından Smerch'ü kullanıyor. "Kasırga" lakaplı, ağır namlulu roketatar tipindeki bu silah 1980'lerden beri üretiliyor. Ayrıca Suriye'de kullanılan Grad sisteminin de 300 milimetre kalibreli, gelişmiş sürümü.

Rusya, Suriye ordusuna bu silahın ve cephanelerin yanı sıra TOS-1 olarak bilinen roketatar ve termobarik silahlardan da gönderiyor. Bu silahlar düşman mevzilerini ve hafif araçlarını nispeten yakın mesafeden vurmakta etkili oluyor.

Hava Araçları: Suriye hava kuvvetleri tankta olduğu gibi, savaş uçağında da Rus yapımı araçları savaş öncesinde zaten kullanıyordu. MiG-21 tipi savaş uçaklarıyla Suriye hava kuvvetleri etkili saldırılar gerçekleştiriyor, muhalifleri ciddi anlamda zorluyordu. MiG-21'ler etkiliydi fakat yaşlı uçaklardı. 1990 yılında ihtiyaçları karşılayamayacağı için Rusya'da hizmet dışı bırakılıp ihracatına devam edilen uçaklar Suriye'ye satıldı. Suriye ordusu belirlenen hedefleri savaşın başından beri bu uçaklarla vurmaya çalışıyordu. MiG-21'ler hâlâ etkili bir şekilde kullanılmaya devam ediliyor ancak Rusların birkaç ay önce yolladığı Su-24 ve Su-25'ler MiG-21'leri neredeyse emekliye ayırdı.

Su-24 ve Su-25'ler kara birimlerine saldırı, yakın hava desteği ve uzun menzilli saldırılar için kullanılabilir. MiG-21'den çok daha etkili saldırılar gerçekleştirebilen bu uçakları genellikle Rus pilotlar bizzat uçuruyor.

Bunlar bilinen silahlar. Bilinmeyenleri

de dahil edersek Rusya'nın Suriye'ye gönderdiği ve bizzat kullandığı silahları tahayyül edebilirsiniz. Tüm bunların dışında insansız hava araçları, çeşitli etkide ve çapta yüzlerce silah, füze ve batarya Ruslar tarafından Suriye'ye gönderildi.

Bunca Silah ve Mühimmat Sahada Neleri Değiştirdi?

Öncelikle net bir şekilde ifade edelim: Bu işler öyle kolay değil! Savaşta tek belirleyici unsur silah teknolojisi olsaydı, Amerika Vietnam'ı birkaç gün içerisinde teslim alırdı. Keza Ruslar Afganistan'da kontrolü kolaylıkla sağlardı.

Silah ve mühimmat savaşların önemli unsurlarından biri; ancak şehir savaşlarının öne çıktığı Suriye gibi alanlarda asıl belirleyici olan kararlılık ve cesarettir. Herhangi bir şehri ele geçirmek istiyorsanız, bunu sadece T-90 tanklarınızla, Su-24 tipi uçaklarınızla ya da gelişmiş diğer mühimmatlarınızla yapamazsınız. Örneğin, CNA Corporation'da görevli analist Michael Kofman'a göre Suriye'deki savaşta yaygın kullanılan, omuzdan ateşlenen uçaksavar füzelere (MANPADS) karşı Su-24'ler zayıf kalabiliyor. Bu yüzden şehirlerde alçak uçuş yapamıyorlar. Dolayısıyla

iş, yine kara birliklerinin cesaretinde düğümleniyor!

Suriye iç savaşında, "el değiştiren" şehirlerde çoğunlukla şehri almak için hamle yapan askeri birliğin içerisinde keskin nişancı ateşlerinde yaralanmayı ve hatta ölmeyi göze alabilen "koşullanmış" askerler vardır. Hizbullah'ın Zabadani operasyonu buna iyi bir örnektir. Ölmekten korkmayan Hizbullah militanları adım adım Zabadani'yi kuşatmayı başarmıştır. Karşı cephede ölümüne direnen El Nusra ve diğer cihatçılar da kuşatılsalar da teslim olmamıştır.

İşte bu sebeplerden, Rusya'nın Suriye'ye aktif desteği, sahadaki durumu tersyüz etmeye yetmedi. Önemli şehirleri ellerinde tutan aktörler hâlâ aynı; ancak elbette Rusya'nın yukarıda saydığımız silah ve mühimmatlarla savaşa dâhil olması Suriye ordusuna büyük bir nefes aldırdı. Suriye ordusu, aldığı bu nefes ve Hizbullah desteğiyle, Halep'in güneydoğusunda ve güneybatısında, Deyr Ez Zor'un kuzeyinde, Humus'un kuzeyi başta olmak üzere Humus kırsalının büyük bir bölümünde, Hama, Lazkiye ve Deraa çevrelerinde savaşıyor.

Savaşıyor savaşmasına ama bazı köy ve kasabalar dışında, savaş "mehteran havasında" ilerliyor. Örneğin Suriye ordusu 1 köyü alıyor; sonra 2 köyü muhalifler geri alıyor. Konuyu somutlamak açısından Hama operasyonu örneğini verelim. Rus desteği başladıktan sonra Suriye ordusu 7 Ekim'de Hama kırsalına operasyon düzenledi. Hama'yı Halep'e bağlayan karayolunu ele geçirmeyi hedefliyorlardı. Özellikle 10 Ekim'den sonra bu hedefe ciddi anlamda yaklaştılar. Birçok köy ve kasaba Suriye ordusunun eline geçti; ancak sonra rüzgâr tersine döndü. Muhalifler çok hızlı hareket ederek kaybettikleri köy ve kasabaları geri aldılar.

Suriye ordusunun diğer önemli operasyonu Halep'te sürüyor. Ve ordunun burada bazı önemli başarılar elde ettiğini söyleyebiliriz. Suriye ordusu Halep'in güneyinde 150 km'ye yakın bir alanı kontrolü altına aldı. Esad'ın asıl amacı, Halep'in güneyinden ve Hama'nın kuzeyinden ilerleyerek Halep-Hama hattını temizlemek. Ancak bu hedef, bugünden yarına olabilecek bir şey değil. Bunun nedenlerine ayrıntısıyla değindik,

Rus desteği Suriye ordusuna hiç olmadığı kadar nefes aldırdı. Bu nefes, rahatlamanın ötesine geçmedi. Şimdilik sahada, özellikle büyük şehirlerde gözle görülür bir değişim yok; fakat bu destek uzun vadede sahada Esad'ın lehine değişiklikleri mutlaka sağlayacaktır.

Rusların Suriye'ye müdahalesi askeri açıdan çok siyasi sonuçlarıyla önemli bir hamle. Ve başlıkta belirttiğimiz gibi Ruslar kelimenin tam anlamıyla ABD'ye "şah" çekti! Çoktan "mat" olan Türkiye her şeye rağmen Suriye'de Osmanlıcılık oynamaya çalışacaktır; ancak asıl önemli olan ABD'nin verebileceği cevaplar olacak.

ancak bir örnek daha verelim: Humus'un batısındaki Vaar bölgesinde aylardır çatışmalar devam ediyor. Buradaki durum da "bir adım ileri; iki adım geri" şeklinde sürüyor.

Uzun lafın kisası Rus desteği Suriye ordusuna hiç olmadığı kadar nefes aldırdı. Bu nefes, rahatlamının ötesine geçmedi. Şimdilik sahada, özellikle büyük şehirlerde gözle görülür bir değişim yok; fakat bu destek uzun vadede sahada Esad'ın lehine değişiklikleri mutlaka sağlayacaktır.

Ruslar Suriye "Macerasına" Neden Atıldı? Türkiye Bu Denklemde Neresinde?

Askeri noktaları vurguladıktan sonra, son olarak birkaç cümleyle siyasi nedenlere ve sonuçlara odaklanalım. Öncelikle şunu belirtelim: Ruslar zaten savaşın başından beri Suriye "macerasında" taraftı. Şimdi artık fiili olarak bu maceranın aktörlerinden biri haline geldi. Peki neden böyle bir maceraya fiili olarak atılma gereği duydular?

Bunun en önemli nedeni, ABD'nin bütün projelerinin çökmüş olması. "Eğit Donat" fiyaskoyla sonuçlandı. ABD'nin Körfez'deki müttefikleri kendi sorunlarıyla ilgilenmekten, sürekli hayalini kurdukları "Suriye devrimine" odaklanamadı. Savaşın en büyük finansörü Suudlar Yemen'e saplanıp kaldı. Hatta kelimenin tam anlamıyla, Yemen hançeri Suudların bağrına saplandı. Husiler Suudi Arabistan toprakları içerisinde operasyonlar düzenlemeye, karakollar ele geçirmeye başladı. Türkiye desenez zaten malum... AKP uzun süredir kendi yarattığı iç sorunlarla uğraşıyor (Türkiye konusuna sonuç bölümünde daha ayrıntılı değineceğiz).

ABD'nin sorunu çözemeyeceği aşikâr hale geldiğinde, Suriye'de doğan güç boşluğunu Rusya çok iyi değerlendirdi. Rusya bu hamleyi öyle bir zamanda yaptı ki, ABD ve müttefikleri yalnızca izlemekle yetindi. Rusya diplomasi trafiğini gerçekten iyi yönetti. Ruslar Riyad'da İkinci Veliat Prens Selman'la görüştü. Putin 27 Ağustos'ta Sisi'yle biraraya gelip yelpazeyi genişletti. Bu görüşmeler gerçekleşirken Suriye'deki "makul" muhaliflerle işbirliğine hazır olduğu mesajı verildi ve IŞİD'e karşı hava saldırıları düzenlenip diğer Selefî unsurlar vuruldu.

Rusya'nın Suriye hamlesi aslında sadece Esad'a nefes aldırmadı. Bu hamle aynı zamanda Putin'i de rahatlatmıştı. Zira Rusya uzun süredir iç-çevresel olaylarla meşguldü. Yakın tarihte 2008 Güney Osetya savaşı, ardından Ukrayna sorunu Rusları bunaltmıştı. Rusya şimdi çok güçlü bir şekilde Suriye'ye müdahale ederek Stalinist Rusya döneminin dış politikasına geri dönebileceğini ilan etti. Üstelik işler Sovyet Rusya'nın Afganistan'a müdahalesinden daha "iyi" gidiyor gibi görünüyor.

Son olarak gelelim Türkiye meselesine... AKP'nin tampon bölge hayalleri Rusya'nın Suriye müdahalesiyle suya düştü. Tayyip Erdoğan Osmanlıcılık oynayadursun, sahadaki her şey aleyhine gelişmeye devam ediyor. AKP değil %50, %80 oy alsa da Suriye'de bataklığa saplanmış durumda. Seçim sürecinden sonra şimdi daha güçlü bir şekilde dış politikaya yöneleceklerdir. Ancak AKP'nin Suriye'de yapabileceği fazla bir hamle kalmadı. AKP Suriye'de artık "oyun dışı". AKP'nin bundan Suriye'de odaklanacağı en önemli konu PYD'nin daha fazla güçlenmesinin önüne geçmek olacak.

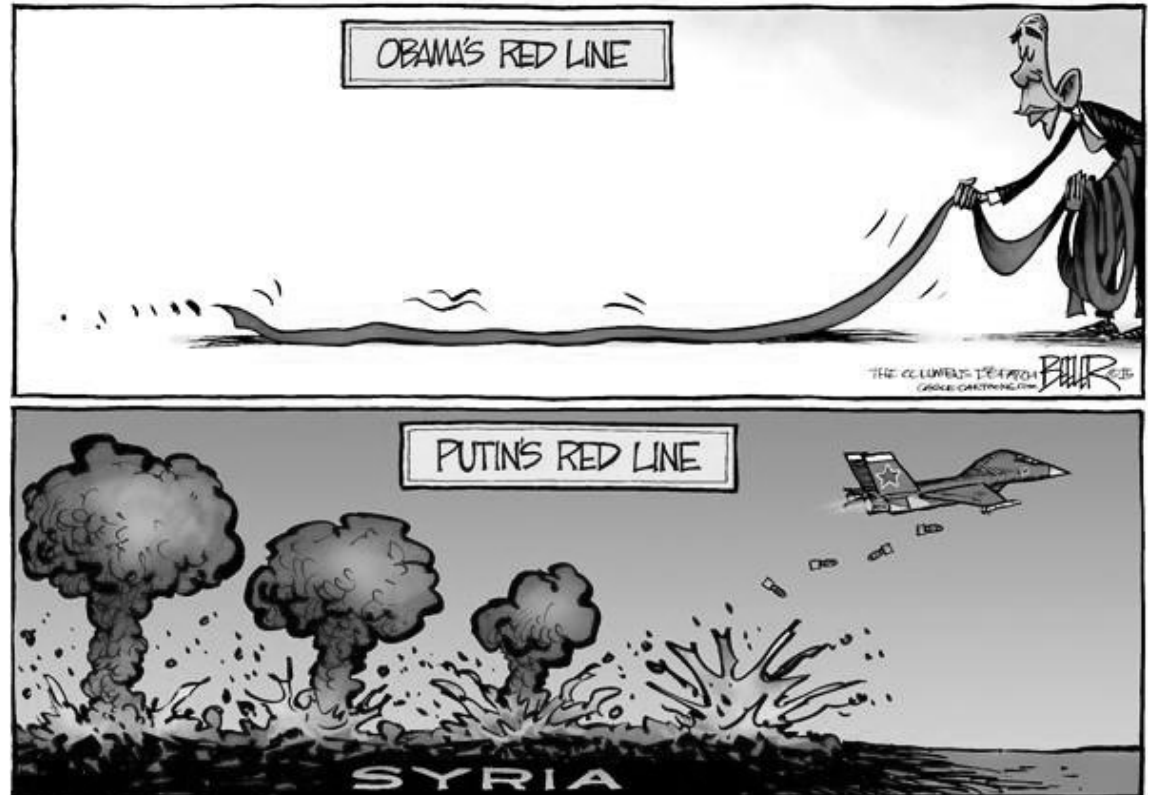
Kürt ulusal hareketi Rusya'nın Suriye hamlesinde önemli bir noktaya oturuyor. Ruslar ve ABD Kürtlerin dostluğunu önemsiyor. Zira hem Rusların hem de

ABD'lilerin vurguladığı üzere IŞİD'e karşı etkili bir şekilde savaşan tek güç YPG. Hamle sırası şu anda Kürtlerde. PYD'nin birkaç seçeneği var: ya denge politikası izleyip zaman zaman ABD'ye zaman zaman Ruslara yaklaşıp ellerini güçlendirecekler; ya da ABD ve Rusya'dan birini tercih edecekler. Bizce PYD ilk seçenek üzerinde duracaktır.

Sonuç

Rusların müdahalesinin başladığı 30 Eylül ile 29 Ekim tarihleri arasında Rusya'nın hava saldırılarında, yaklaşık üçte ikisi savaşan gruplardan olmak üzere 595 kişi öldü. Bunun yanı sıra toplamda 410 IŞİD ve Nusra üyesi öldürüldü.

Rusların Suriye'ye müdahalesi askeri açıdan çok siyasi sonuçlarıyla önemli bir hamle. Ve başlıkta belirttiğimiz gibi Ruslar kelimenin tam anlamıyla ABD'ye "şah" çekti! Çoktan "mat" olan Türkiye her şeye rağmen Suriye'de Osmanlıcılık oynamaya çalışacaktır; ancak asıl önemli olan ABD'nin verebileceği cevaplar olacak.

18-27 Ekim tarihleri arasında SDH delegasyonu olarak Arjantin'deki seçim sürecini takip ettik. Böylelikle Arjantin'deki sınıf mücadelesini ve politik partileri daha iyi anlama olanağımız oldu. Bu çerçevede izlenimlerimizi paylaşmanın gayet önemli olduğunu düşünüyoruz.

Popülist ve milliyetçi bir eğilim olan Peronizmin damgasını vurduğu Arjantin siyasi hayatında Troçkizmin de uzun bir geçmişi var. Hapishanedekiler hariç olmak üzere en az 30 bin solcu militanın katledildiği askeri cunta dönemi boyunca (1976-82) Arjantin solu ayakta kalmayı başardı. Peronizmle kurduğu ilkesiz ilişkileri akılda tutarak belirtelim ki bu yapılanmaların başında Nahuel Moreno'nun örgütü MAS (Sosyalizme Doğru Hareket) geliyordu. Britanya ile girişilen Malvina Savaşı'ndan (İngilizlerin Falkland dedikleri-1982) yenik çıkan askeri cuntanın devrilmesinin ardından ortaya çıkan özgürlük ve özgüven atmosferinde MAS hızla kitleselleşmiş ve on binleri seferber edebilir hale gelmişti.

yaşadığı büyük yıkımdan sonra Arjantin ekonomisi dibe vurur ve yükselmeye başlar. Peş peşe 5 yıl boyunca ekonomi %9 civarında büyüyecedir. Geride artık bir isyan deneyimi vardır. Bu süreçte devrimci Marksist örgütler yükselişe geçer. Bu örgütlerin başında Piquetero hareketine en çok eğilen örgüt durumundaki Partido Obrero (PO-İşçi Partisi) ve Morenist kökenli Partido Trabajadores Socialista (PTS-Sosyalist İşçi Partisi) gelir. 1990'larda Stalinist resmi KP geleneğindeki Arjantin Komünist Partisi (PCA), Maoistler ve Morenoculuğun çeşitli varyantları solda daha güçlüyken 2000'lerden itibaren Stalinizm epey gerilerde kalır. Peronist Kirchner yönetimine arka çıkan Arjantin Komünist Partisi'ni sosyalist solun içerisinde değerlendirmenin ne kadar doğru olduğu ayrı bir konu, ama zaten PCA da etkisizleşmiş ve önemini yitirmiştir. Maoistlerin de tabi ki PCA kadar değil ama sosyalist sol içerisinde sağ bir pozisyonda olduğunu ekleyelim. Son yıllarda bir kez daha bölünen bazı Maoistler (PCR) ise FIT'i destekliyorlar. Neticede PO Arjantin'deki en etkin sosyalist örgüt haline gelir, benzer şekilde daha sonradan atak yapan PTS de önemli bir pozisyona yükselecektir.

Morenocu örgütler de bir dizi bölünme ve birleşme daha yaşadıktan sonra belirli bir toparlanma yaşamıştır. FIT'in içerisindeki IS'den başka Morenocu Yeni MAS ve MST de etkin örgütler. Ağustos'taki ön seçimlerde %1.5'lik barajı geçemeseler de ikisi de 100 bin civarında oy elde ettiler. Oy meselesi ayrı bir konu tabi ki ama Arjantin solunda ana çekim merkezi haline gelen FIT'in dışarısında kalmak bir hayli dezavantajlı bir konumda bulunmak anlamına geliyor.

Arjantin karı koca Kirchnerler döneminde önemli bir ekonomik büyüme yaşadı. Çin sermayesi Arjantin'de önemli yatırımlar yaptı, ortaklıklar kurdu. Türkiye'de AKP'nin yararlandığı elverişli ortamdan Kirchnerler istifade etti. Bu yüzden de önce Nestor Kirchner, o ölünce de ardından karısı Christina üst üste seçim zaferleri kazandılar. Ama tüm dünyada az gelişmiş kapitalist ekonomilerin yararlandığı elverişli ekonomik ortam bozulurken Kirchner de sallanmaya başladı. Neticede kendi selefi, Peronizm içerisindeki sağ eğilimli Scioli, 25 Ekim'deki seçimlerde ağır bir bozgun yaşadı. Peronistler 30 yıl sonra ilk defa Buenos Aires eyaletindeki yönetimi sağ liberal partiye kaptırdı.

Buenos Aires dışına kuzeydeki Jujuy gibi bazı kritik eyaletler de elden çıktı. Başkanlık seçiminin ikinci turunu Scioli'nin kazanması bir hayli zor görünüyor, ama kazansa da parlamentoda azınlık durumundalar ve başta Buenos Aires olmak üzere kilit eyaletleri kaybettiklerinden tam anlamıyla iktidar olmakta zorlanacaklar.

FIT'nin Hızlı Yükselişi

10 yıllık büyüme döneminin ardından işsizlik oranları düştü ve Piquetero Hareketi doğal olarak geri çekildi, ama bu sefer de işçi hareketi belirli bir ivme yakaladı. Peronizmin popülist, pragmatik, otoriter

eğilimlerini sürdüren Kirchner yönetimi, sosyalist solu seçimlerden ekarte etmek için oy kullanmanın zorunlu olduğu ön seçimlerde toplam oyların %1.5'i gibi bir baraj uygulamasını devreye soktuğunda üç Troçkist fraksiyon (PO, PTS, IS) bu engeli aşmak için İşçilerin Sol Cephesi'ni (FIT) kurdular. (2011) Bu arada Izquerda Socialista (IS), Morenocu eğilimlerden MST ile ayrılarak kurulan (2006) ve UIT-CI uluslararası yapılanmasının liderliğini yapan bir yapılanmadır. IS de diğer bileşenler gibi FIT ile birlikte belirgin bir büyüme ivmesi göstermiştir.

2011 yılında kurulan FIT, hızla Arjantin

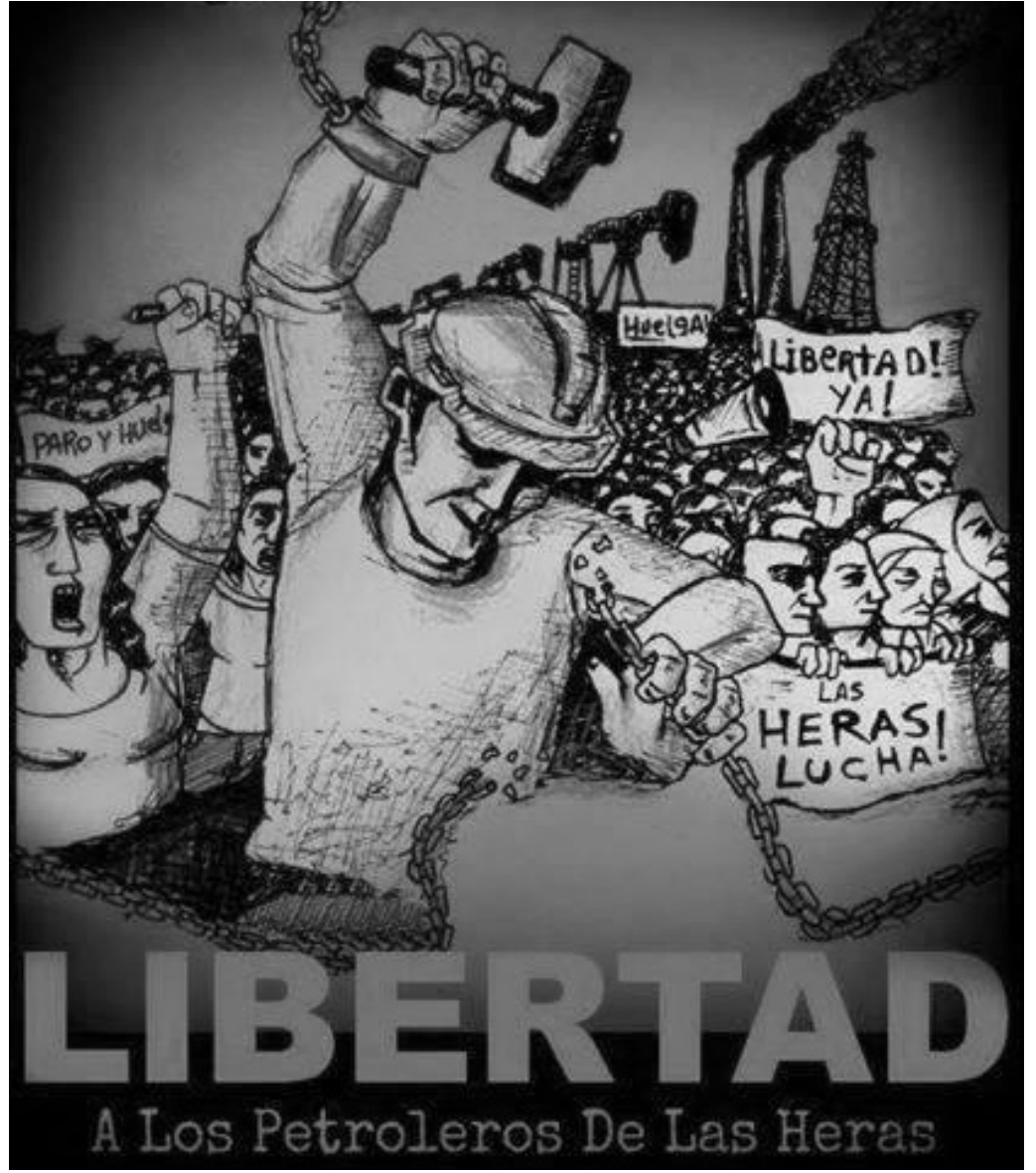

sosyalist solunun ana örgütü konumuna gelir. Seçimlerdeki performans etkileyicidir. Yüz binlerden bir milyonu geçen oy miktarlarına ulaşılır. 2013'te parlamento seçimlerinde 1.2 milyon oya ulaşılır. Etkili seçim kampanyaları boyunca 3 fraksiyon da önemli ölçülerde büyüme kaydederler ve FIT'in Arjantin solundaki hakimiyeti çok belirgin bir hale gelir. 25 Ekim'deki seçimlerdeyse başkanlıkta FIT adayı Del Cano 800 bin oy alırken, parlamento seçiminde FIT'nin oyu 1 milyonu bulur. Yani 3 tane sağ adayın yarıştığı 13 yıldır süren Kirchnerizmin oylandığı seçimlerde oluşan basınca rağmen FIT'in 1 milyon bandına ulaşması, FIT'nin bastığı zeminin sağlam olduğunu ve bahsi geçen örgütlerin önemli bir toplumsallaşmayı yakaladığını ortaya koyuyor.

FIT'in Zayıf Kaldığı Alanlar

Takip edebildiğimiz kadarıyla FIT daha çok bir seçim koalisyonu gibi hareket ediyor. Yani gerçek anlamda bir mücadele cephesinden söz etmek mümkün değil. Ortak kampanyalar ve sloganlarla işçi sınıfı ve emekçilere giden ve oradan yükselen bir FIT performansından ne yazık ki söz edemiyoruz. Seçim dönemleri dışında çoğu durumda her örgüt genellikle kendi çalışmasını örüyor, kendi işine bakıyor. Bu sorunu Arjantin solunun bileşenleri ile yaptığımız görüşmelerde gündeme getirdik. FIT bileşenleri de dahil olmak üzere herkes böyle bir sorunun varlığından şikayetçi. FIT bileşenleri ise genelde birbirlerini sekterlikle suçlayan bir tavır içerisindedir. Küçük bileşen IS her iki grubu da rekabetçilikle suçlarken PO, PTS'yi sekterlikle eleştiriyor. PTS'nin bu eleştiriler karşısındaki tavrı ise diğer yapılanmaların sekter davranışlarını örnekletmek oluyor. Ki gördüğümüz kadarıyla bu konuda herkesin eteğinde dökülebileceği fazla fazla bulunuyor. Ama bir parantez açarak sekterlik konusunda PTS'nin solun geneli tarafından biraz daha fazla eleştirildiğini söyleyebiliriz. Örneğin herkesin dilinde olan bir eleştiri var: Kritik üniversitelerde sağa karşı sosyalistlerin ittifakının yanında tutum almak yerine oylamaya katılmamaları ve bu öğrenci temsilciliklerinin sağa kaptırılması sıkça eleştiriliyor. FIT'in gerçek bir mücadele cephesi olmakta fazlasıyla zorlandığını ortada ve bu da büyük potansiyelin değerlendirilememesi tehlikesini gündeme getiriyor.

Kapitalizm kırılgan, egemen sınıf bölünmüş, sınıf hareketi ve direniş güçlü, mücadele geleneği canlı... Ve Arjantin'i diğerlerinden asıl olarak ayıran nokta; Arjantin'de devrimci Marksist hareket çok büyük bir toplumsal tabana ve örgütlülüğe sahip. Bütün bunlar Arjantin'i dünya ölçeğinde işçi sınıfının en ileri noktalarından birisi haline getiriyor.

Arjantin Solunda Rekabetçilik

Arjantinli devrimciler bizlere sol içi rekabetin keskinliğinden şikayet ettiler. Gerçekten de bu rekabetçi ortamı gözlemlemek hiç zor değil. Mevzu bahis olan birbirine yakın gruplar da olsa herkesin herkesle rekabet ettiği bir durum söz konusu. Diğer taraftan Arjantin'deki rekabetin sol içi fiziksel çatışmaların çok sıradan olduğu Türkiye'deki sol içi rekabetin eline su dökemeyeceğini belirtmek gerek. Gözlemlerimiz Arjantin'deki solun nitelik olarak, politik etik-değer anlamında Türkiye'dekinden epey ileride olduğu yönündedir. Arjantin'deki rekabet, daha çok açık politik zeminlerdeki farklılaşmalar ve tartışmalar eşliğinde yürürken Türkiye'de sorgulama ve açık tartışma çok az, ama ayak oyunculluğu ve çeşitli burjuva alışkanlıklar daha yaygın.

FIT bileşenleri içerisindeki rekabet de

oldukça şiddetli. Özellikle PO ve PTS arasında. PO en büyük örgüt olarak kendisine FIT içerisinde liderlik rolü biçerken PTS böyle bir üstünlüğü kabul etmiyor. Bu yüzden de bir yandan beraber iş yaparken (özellikle seçim dönemlerinde) diğer yandan da kıyasıya bir rekabet sürüp gidiyor. Olumlu yanı şimdiye kadar çok zorlansalar da aralarında bir hukuk oluşturabilmişler, yani iş FIT'in dağılmasına kadar gitmiyor. Zira FIT'in dağılması durumunda herkes ne kadar büyük bir kayıp yaşayacağını biliyor. Bunun siyasi intihar anlamına geleceği herkesin dilinde. Bu yüzden de çok zorlansalar da belirli bir iş yapma kültürü oluşturulmuş. FIT'in hayatta kalmasının ne kadar önemli olduğu konusunda FIT dışısındaki devrimci grupların çoğu da hemfikir.

FIT'in gerçek bir mücadele cephesi olamamasının en çarpıcı göstergelerinden birisi sendikalarda birbirlerine karşı farklı oluşumlarla ittifak kurabilmeleri. Bu da sürecin ne kadar gerisinde kaldığının bir işareti.

FIT içerisindeki politik farklılıklar nasıl peki? IS'nin FIT içerisinde belirgin bir şekilde sağ bir pozisyonda olduğu

Takip edebildiğimiz kadarıyla FIT daha çok bir seçim koalisyonu gibi hareket ediyor. Yani gerçek anlamda bir mücadele cephesinden söz etmek mümkün değil. Ortak kampanyalar ve sloganlarla işçi sınıfı ve emekçilere giden ve oradan yükselen bir FIT performansından ne yazık ki söz edemiyoruz. Seçim dönemleri dışında çoğu durumda her örgüt genellikle kendi çalışmasını örüyor, kendi işine bakıyor.

konusunda genel bir kanı var. Diğer taraftan asıl rekabet halindeki unsurlar olan PO ve PTS arasında kimi kısmi farklılıklar çok öne çıkıyor ve uzun uzun tartışılıyor. Açık tartışmaların devrimci hareketi ileri götüreceği muhakkak, ama bir saatten sonra meselenin dar grupçuluğa ve kısırlaşmaya dönüşmesi tehlikesi bulunuyor.

PO ve PTS arasındaki rekabetin zirve noktası seçimlerde FIT'in devlet başkanı adayının kim olacağı konusuydu. PO'nun mu, PTS'nin mi? Neticede anlaşamadılar. PTS, PO lideri Altamira'nın bir kez daha aday olmasını kabul etmedi ve FIT'in adayı Arjantin'de PASO diye bilinen (seçmenlerin katılımının zorunlu olduğu bir çeşit ön seçim) oylama sonucu seçmenler tarafından belirlendi. Ağustos'ta yapılan PASO'da FIT, 732 bin oy alarak %3.25 oy alarak %1.5'lik barajı rahatlıkla geçti. Bu 732 binlik oyun 375 bini PTS'li del Cano için 356 bini PO lideri Altamira için kullanıldı. Böylelikle PASO'dan galip çıkan PTS'li del Cano oldu ve FIT adına başkanlık yarışına katıldı. PO'nun IS ve FIT dışındaki kimi sol grupların desteğini almasına rağmen kaybetmesi, Del Cano'nun genç bir aday olarak seçmene daha cazip gelmesine ve PTS'nin daha iyi bir kampanya yürütmesine bağlıyor.

Neticede FIT'in 25 Ekim seçimlerindeki performansı tartışma konusu. Seçim sonrası yaptığımız görüşmelerde FIT bileşenlerinin üst organlarının alınan oydan memnun olduğunu gördük. Genel bakış açısı, 3 büyük burjuva aday arasındaki sıkışmışlığa rağmen FIT'in kendi gücünü genel olarak koruyarak toplumsal ağırlığını ispatladığı yönünde. Ayrıca FIT'in 4. parti olması da önemseniyor. Diğer taraftan dördüncülüğe yükseliş, FIT'in yükselişinden ziyade sosyal demokrat olarak bilinen Stolbizer'in erimesinden kaynaklanıyor. FIT'e bağlı örgütlerin liderlikleri genel olarak sonuçtan memnun olsa da tabi ki farklı görüşler de mevcut. PO'nun tarihsel lideri Altamira'nın parti merkez komitesinin seçim sonuçlarını başarılı olarak açıklamasını eleştirmesi gibi. SDH'nin Arjantin'de bağlantılı olduğu TPR de seçim sonuçlarının tatmin edici olmadığı görüşünde. Bize soracak olursanız ortada bardağın dolu yanı ve bir de boş yanı var. Nereden baktığınıza göre değişir. Ama FIT'in seçimde aldığı oydan daha önemli olan bir şey var: O da FIT'in

kendisini gerçek bir mücadele cephesi olarak geliştirmesidir. Önümüzdeki 2 yıl boyunca Arjantin'de seçim olmayacak ve bu zaman zarfında ortak çalışmaların büyütülmesi asıl önemli olandır. FIT adına ortak kampanyalar düzenlenmesi, işçi sınıfı içerisinde yeni mevzilere girilmesi ve zaten bir hayli akışkan olan gençlik kesimleri içerisinde kadroların eğitilmesi, devrimci gelişmenin olmazsa olmaz koşuludur.

22 Kasım'daki seçimlerin ikinci turunda Kirchner'in devamcısı Scioli ile liberal sağın adayı Macri yarışacaklar. FIT emekçilere devlet başkanlığı seçiminin ikinci turunda geçersiz oy çağırısı yaptı. Bu noktada geçersiz oy çalışmasının güçlü bir kampanya şeklinde yürütülmesi gerekiyor.

1980'lerle Kıyaslama

PO lideri Altamira 1980'lerle kıyaslama yaparak aşırı solun 1980'lerde toplumsal tabanının şimdiye göre daha sağlam olduğunu vurgulamış. Kabaca şu demek isteniyor. "Aşırı sol, 1980'lerde seçimlerde pek varlık gösteremese de (başta Morenoco MAS olmak üzere) daha kitleseldi, eylemlere daha çok insan çekebiliyordu. Şimdiyse tam tersi bir durum var." Fikrini sordüğümüz herkes aynı kanıyı paylaştı da gözlerden kaçmaması gereken bir nokta var: Tamam 1984'te MAS devrilen cunta yönetiminin ardından 80-100 bin kişiyi

bir stadyuma toplayabiliyordu, ama o tarihler Arjantin'de cuntanın devrildiği tarihlerdi ve özel bir duyarlılık aşamasını ifade ediyordu ve 1980'lerde bütün dünyada sol için ibre aşağıyı gösteriyordu. Nitekim 1987 de Moreno ölüp iki yıl sonra SSCB dağıldığında MAS'tan geriye birbirlerinin canına okuyan bir sürü farklı grupçuk kalmıştı. Bugünse ne dünyada, ne de Arjantin'de sınıf mücadelesinin tepetaklak aşağı gittiği bir süreç vardır. FIT'in bir cephe olarak ileri gitmesinin bütün koşulları ise mevcuttur. Tabi ki inişler ve çıkışlar söz konusu olacaktır, ama topyekün bir gerileme döneminde olmadığımız tartışmasıdır. Bu yüzden FIT bileşenlerinin bu tarihsel evrenin gereklerine göre hareket etmeleri çok önemlidir.

Gençlik ve Kadın Hareketi

Arjantin'de sosyalist sola önemli bir gençlik akışının olduğunu gözlemledik. FIT bileşenleri ve diğerlerinde yaygın bir liseli ve üniversiteli bileşimi var. Bu akışın aşırı sol için önemli bir kadro kaynağı olduğu aşikar. Bu da devrimci Marksizmin geleceği demek. Bu unsurların eğitilmesi, kadrolaşması, örgütlerin içerisinde belirli görevlerde istihdam edilmesi ve işçi sınıfı ile buluşturulması büyük önem taşıyor. FIT'in üst düzeyde siyaset yapması ve genel bir tanınırlık kazanmasının belirli bir gevşeme yaratması; insan bolluğunun değerlendirilememesi; örgütsel ilişki, katılım ve disiplinin daha az önemsenmesi

İşçi sınıfına önderlik etmek, bizlerin hayatında gördüğü en yoksul mahallere ev sahipliği yapan kenar semtleri ayaklandırmak, gençliği kadrolaştırmak, bütün bunlar FIT ve diğer devrimci Marksist geleneklerin olası bir derin krizde Arjantin'de devrimci durumu ilerletmek adına başarmaları gereken şeyler.

tehlikesi yaban atılır bir tehlike değil.

Arjantin'de kadın hareketine de özel bir yer açmak gerekiyor. Arjantin kadına yönelik şiddetin çok yüksek olduğu, yaygın kadın cinayetlerinin işlendiği ve kürtajın yasaklandığı bir ülke. Bütün bunlara karşı 10 Ekim'de düzenlenen kadın mitingine tam 70 bin kişi katıldı. FIT de bu mitinge güçlü bir katılım gösterdi. Kadınların devrimci Marksist örgütlerde en az yarı yarıya temsil edildiğini ve öncü rolleri üstlendiklerini gözlemledik. Diğer taraftan devrimci Marksizmin ağırlığından olacak Arjantin'de kimlik politikaları ve postmodern yönelimlerin radikal sol üzerindeki etkisi Türkiye'ye nazaran oldukça az. Gördüğümüz kadarıyla kimsenin bayraklarında kızıldan vazgeçmeye niyeti yok. Çok daha sınıf merkezli ve çok daha enternasyonalist bir sol var Arjantin'de.

Ortadoğu'ya Özel İlgisi

Arjantin'de Ortadoğu'ya, özelde de Kürdistan, Filistin, Suriye ve Türkiye'ye özel bir ilginin olduğunu belirtelim. Rojava'ya giden, Kobane'deki çatışmaların ortasında gazetecilik yapan militanlarla uzun uzun sohbet etme ve tartışma olanağımız oldu. Güçlü enternasyonalist damarın etkisiyle dünyadaki gelişmeler ve özelde bu bölgedeki gelişmeler yakından takip ediliyor. Doğal olarak biz de yoğun ilgi gördük ve bir çok soruyla karşılaştık. Karşılaştığımız en yaygın yanlış kanı, Suriye iç savaşıyla ilgili olandı. Hala Suriye "devrimi" tanımını kullanan gruplara itiraz ettik ve argümanlarımızı sıraladık. Burada bunları uzun uzun açıklamanın anlamı yok, ama şunu açıkça söyleyebiliriz ki görüştüğümüz en üst düzey parti yetkilileri bile Suriye "devrimi" meselesini pek fazla savunamadılar ve dinleme

konumuna geçtiler. Peki bu yaygın hatalı pozisyonu nasıl açıklayabiliriz? Birincisi, emperyalizmin pozisyonuna paralel tutumlar almayı alışkanlık haline getiren kimi oportünist eğilimlerin varlığı söz konusu; ikincisi, Latin Amerika'daki hakim sınıfların Rusya-Çin vb ile kurduğu ilişkiler düzen dışı solu kendi yönetici sınıfının aleyhine bir pozisyon almaya itiyor, bu da dikkatli olunmadığı durumlarda hatayı beraberinde getiriyor; üçüncüsü, de bölgeye olan uzaklık ezbere tutum almayı kolaylaştırıyor.

İşçi Hareketi

Arjantin'de işçi hareketi, belki genel bir atılım içerisinde değil, ama işçi sınıfının eylemsellik düzeyi gayet iyi. Bizim orada bulunduğumuz süreç içerisinde halihazırda sürmekte olan bir dizi işçi eylemi vardı: Otobüs şoförlerinin, biodizel üretiminde çalışan işçilerin, metrodaki güvenlikçilerin, tavuk çiftliğinde çalışan işçilerin eylemleri başarı ile sonuçlandı. Sendikalarda Peronizmin kontrolü genel olarak sürüyor, sendika mafyaları da yerli yerinde duruyorsa da Marksist solun sendikalardaki etkisi de son 10 yılda önemli ölçüde genişledi. Bir yandan da işçi eylemleri eksik olmuyor ve mücadelesiz gün geçmiyor. Türkiye ile mukayese edecek olursak bizde işçi sınıfını ayrıştıran kimlik ve yaşam biçimleri kutuplaşması çok güçlü. Aslında emek eksenli mücadeleler olmuyor değil, ama bunlar gündemi belirlemede çok ama çok gerilerde kalıyor. Tabi ki bunları öne çıkaracak sınıf merkezli sosyalist örgütlerin çok tesirsiz olması da bu durumda belirleyici oluyor. Arjantin'de ise işçi sınıfını bölen bu tarz suni ayrışmalar hemen hemen yok gibi. Bu noktada Arjantin Paraguay, Bolivya ve Şili'den yoğun bir şekilde göç almış. Bu insanların

çoğunluğu varoşlarda çok zor şartlarda yaşıyorlar. Bu göçmenlerin kimi zaman sağcılar tarafından dışladığını öğrendik. Geçerken not edelim göçmenler içerisinde Bolivyalılar mücadeleye ve sosyalizme epey yatkınlar. Biz de Bolivya ve Venezuela kökenli devrimcilerle o ülkeler hakkında sohbet etme fırsatı yakaladık.

Arjantin ekonomisi krizden sonraki yüksek büyüme oranlarını çoktan geride bıraktı. Durumlar şimdilerde hiç de iyi değil ve gelecek kapitalistler için parlak değil. Temel olarak emtia satan bir ülke olan Arjantin, Çin'in ekonomisinin ciddi oranda yavaşlamasıyla sıkıntıyı daha da yakından hissediyor. Büyük bir bunalım Arjantin yönetici sınıfını paralyze edebilir.

İşçi sınıfına önderlik etmek, bizlerin hayatında gördüğü en yoksul mahallere ev sahipliği yapan kenar semtleri ayaklandırmak, gençliği kadrolaştırmak, bütün bunlar FIT ve diğer devrimci Marksist geleneklerin olası bir derin krizde Arjantin'de devrimci durumu ilerletmek adına başarmaları gereken şeyler.

NERDEN GELDİK BURAYA?

Başlığa bakıp 7 Haziran'dan 1 Kasım'a nasıl geldik sorusuna yanıt aradığımızı sanmayın. Derginin bu sayısında seçim değerlendirmesi yapılırken elbet bu konu ele alınacak ama biz sizi daha gerilere götürerek bugünkü manzarayı ortaya çıkaran koşulların izini sürmek gayerindeyiz.

Başlığımızı oluşturan bu soru, aslında birkaç ay önce İstanbul'da açılan, 1980 sonrasında darbenin gölgesi altında serbest piyasa ekonomisine geçiş dönemini görsel olarak ele alan bir serginin teması. Sergi, 12 Eylül'le dizginlerinden boşalan neoliberal dönemin başlangıcından bir pencere açarak bugünlere nasıl geldiğimizi ortaya koymayı dert edinmiş. Biz ise, bu yazıda aynı soruya, hatta aynı dönemi bir dönüm noktası kabul ederek yanıt arayacağız; ancak referans noktamızı biraz geriden alarak. 1960'lar ve 70'ler boyunca ülkede milyonlarca insanın kalbinin soldan attığı, onbinlercesinin sosyalizm mücadelesi uğruna canı cebinde kavga verdiği günlerden bugünlere nasıl geldik? Yoksul emekçiler Türkiye sosyalist solunun coşkun ırmağını besleyen dereler iken bu dengeler nasıl değişti? İşte bu yazı dizisinde yanıt aradığımız sorular bunlar olacak. Elbette ki bu sorular basitçe cevap verilecek sorular değil; ancak biz ekonomi politik değişimlerin sınıf mücadelesinin seyrine etkilerini (ve dolayısıyla bugünkü siyasal konjonktüre yansımalarını) 12 Eylül darbesi ve devamında yaşama geçirilen neoliberal politikalar çerçevesinde ele almak gayerindeyiz. Derdimiz tespitler yapıp konuyu kapatmak değil tabii ki. Yazının bu ilk bölümünde neoliberalizmin işçi sınıfına yansımalarını ele alarak başlayacak; yazının ikinci bölümünde ise sınıf mücadelesinin bu bağlamda gösterdiği gelişim seyrini inceleyerek bu cendereden çıkış için çözüm önerilerini, mücadele yollarını tartışma konusu yapacağız.

Bir Dönüm Noktası Olarak 12 Eylül

12 Eylül darbesi döneminde “resmi rakamlara” göre 650 bin kişi gözaltına alındı, 1 milyon 683 bin kişi fişlendi, 230 bin kişi sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandı, 45 bin kişi hapis cezası aldı, 7 bin kişi hakkında idam cezası istendi, 14 bin kişi vatandaşlıktan çıkarıldı... 45 milyonluk bir ülkede darbenin balyoz indirdiklerinin sayısına baktığınızda 1970'lerde mücadelenin toplumun hücrelerine sinmiş olduğunu görürsünüz. Zaten Türkiye egemen sınıfları açısından dünya çapında kapitalizmin krizine bir çözüm olarak geliştirilen yeni bir birikim modeline (neoliberalizme) geçiş için askeri darbeyi gerektiren de sınıf mücadelesi ve politik mücadelenin bu ölçüde güçlü olması; olağanüstü bir rejim olmadan işçi sınıfı ve sosyalist solun haklarından gelmenin mümkün olmaması olmuştur. Dünya ölçeğinde derin çelişkilerin beslediği sınıf mücadelesinin ateşli geçtiği gelişmekte olan ülkelerde neoliberalizm ancak askeri darbeler, otoriter rejimler eliyle yaşama geçirilebilmişti. Kaldı ki kapitalizmin merkez üslerinde de neoliberal çağ, muhafazakarlık ve liberalizmin birleştirmiş siyasal aktörlerin işçi sınıfına karşı saldırgan mücadeleleriyle hayat bulmuştu; İngiltere'de Thatcher Büyük Madenci Grevi'ni, ABD'de Reagan hava trafik kontrolörlerinin geniş çaplı grevini sertlikle ezerek yollarını açmışlardı.

1970'lerin sonundan başlayarak 1980'lerden itibaren dünya çapında yaşama geçirilen neoliberal politikaların amacı, 1970'lerin ortasında artık sürdürülemez olan kâr oranlarının düşme eğilimine bir son vermektir. Bunun yolu emeğin sömürü oranının artırılması yoluyla krizin faturasının emekçi sınıflara yüklenmesi ve böylece sermayenin yeniden yapılanmasının

sağlanmasıydı. Peki bu nasıl olacaktı? Yeni bir üretim örgütlenmesi yaşama geçirilerek emek üretkenliği ve emek yoğunluğunun artırılmasıyla. Tabii ki sermaye sınıfının krizden çıkış reçetesi emekçi sınıfların doğrudan sömürsünün artırılmasıyla sınırlı da değildi, toplumların onlarca yıldır yarattığı, devlet tarafından kontrol edilen kaynakların sermaye lehine el değiştirmesi gibi sermaye birikimi için birçok yeni yöntem de bulundu.

Esnek-Kuralsız-Parçalanmış Çalışma Yaşamına Merhaba

Marks, kapitalist üretim biçimi altında artı-değerin tek kaynağı olduğunu söyler: işçinin karşılığı, ödenmemiş emek-zamanı. Bu ne demektir? Kapitalizmde işçinin emek gücü bir meta haline gelmiştir. Her meta gibi onun da ikili bir özelliği vardır; hem kullanım değerine (yani onu satan alan sermaye açısından bir yararlılığa) hem de bir değişim değerine (yerine konulmasının maliyeti) sahiptir. Emek-gücünün kullanım değeri onun sermaye için değer üretmesi veya değer üretilmesine yardımcı olmasıdır. Değişim değeri ise yeniden üretilmesinin (ertesi iş gününe gelebilmesi, yeni işçi kuşaklarını yetiştirmesinin maliyetinin karşılanması gibi) maliyeti olan ücretidir. Özel bir meta olan emek-gücü, değişim-değerinden daha büyük bir kullanım-değeri yaratabildiği için artı-değer ortaya çıkışını sağlamaktadır. Şöyle ki bir işçi günlük 8 saat çalışıyorsa (günümüz koşullarında neredeyse bir mucize!), örneğin bu çalışmanın 5 saatiyle kendi ücretinin karşılığını verirken aslında 3 saat patronu için çalışmakta; bu artı emek-zamanı artı-değerin ve onun sömürsünün kaynağı olmaktadır. Bütün artı-değerin kaynağı işçinin kendi

ücretini karşılamak için çalıştığı süreden arta kalan emek zamanı ise sermayenin en büyük kaygısı da bu süreyi uzatmak olmaktadır. Bunun temelde iki yolu vardır. Birincisi mutlak artı-değer olarak Marks tarafından nitelenen çalışma süresinin uzatılmasıyla doğrudan artı emek-zamanının uzatılmasıdır ki bunun fiziki sınırları olduğu fark etmek için münecim olmaya gerek yoktur. (Türkiye’de emekçi sınıfların bu fiziki sınırlara yaklaştığını söylesek abartmış olmayız.) İkinci yol ise emek üretkenliği ve emek yoğunluğunun artırılarak işçinin ücretini kazanmak için çalıştığı sürenin kısaltılması yoluyla artı emek-zamanının uzatılmasıdır ki Marks buna göreli artı-değer ismini verir. Ki bu yol, kapitalistler tarafından en çok başvurulan yoldur. Nasıl mı? 1980 sonrası yaşama geçirilen yeni çalışma örgütlenmesi üzerinden bunun biçimlerini gelin birlikte ele alalım...

İşyerinin ve İşgücünün Parçalanması:

Post-Fordizm, Toyotizm gibi kavramlarla nitelenen bu yeni çalışma örgütlenmesi modeli, işyeri ve işgücünün parçalanması üzerinden ilerler. Bir yanda çekirdek işgücü denilen vasıflı işgücünün çalıştığı kitle üretimi yapmaya devam eden ana sanayi işletmeleri, diğer yandan çeperdeki işçilerin istihdam edildiği daha küçük ölçekteki yan sanayi ya da tedarikçi işletmeler. Küçük ve orta ölçekte

üretimin çapı büyürken bu üretim, ana sanayiden ayrı örgütlenebileceği gibi ana sanayi ile birlikte farklı işverenler eliyle de gerçekleştirilebilir. Örneğin geçtiğimiz yıl önemli bir mücadeleye ev sahipliği yapan Greif fabrikalarında çalışan 1500 işçinin sadece 228’i kadrolu iken geri kalan işçiler 44 farklı taşeron şirkete bağlı olarak aynı fabrika içinde çalışmaktadır.

Bugün işyerinin ve işgücünün parçalanmasının en somut ifadesi taşeronlaşma sistemi olmuştur. Türkiye’de iş yasalarına 1980 sonrasında yapılan düzenlemelerle kamuda asıl işlerin kadrolu çalışanlar eliyle yürütülmesi, yardımcı işlerin taşerona devredilmesi mümkün kılınmıştır. 1980’lerin ikinci yarısından itibaren ilk olarak belediyelerde çöp toplama, temizlik gibi hizmetlerin taşerona devredilmesiyle kamuda başlayan süreç, emek-gücünün önemli bir kısmının taşeron işçi haline gelmesine doğru ilerlemiştir. Kayıtlı olarak çalışan ücretli sayısının yaklaşık 13 milyon olduğu Türkiye’de taşeron bünyesinde kayıtlı olarak çalışan nüfus 1,6 milyona dayanmıştır.

İşyeri ve işgücünün bölünmesinin sınıf mücadelesinin gelecek seyri açısından çok önemli etkileri olmuştur. İşgücünün çekirdek ve çevre işçi olarak bölünmesi işçi sınıfının birliğinin parçalanmasına hizmet etmiştir. Nitelikli çekirdek işgücü daha iyi çalışma koşulları, sosyal haklar, ücret ve iş güvencesi sahibi iken daha vasıfsız çeperdeki işçiler düşük ücrete, güvencesiz çalışmaya, çalışma saatlerinin uzamasına mahkum olunca iki grup arasında çıkar farkları varmış gibi görünmüştür. Oysaki işçi sınıfının giderek daha büyük kesimlerini oluşturan çeperdeki işçilerin ücretlerinin düşürülmesi sonuçta emek gücünün toplumsal maliyetini ucuzlatarak çekirdek işgücünün gelecek ücretlerinin de düşmesi yönünde etkiye bulunmuştur. Diğer bir yandan da işyerinin çapının küçülmesi işçi sınıfının kolektif mücadele ve örgütlenme imkanlarının sınırlandırılmasını beraberinde getirmiş; sendikalaşma oranları büyük oranda düşüş yaşamıştır. İşçi sınıfının örgütlü cevap verme yeteneğine indirilen bu darbe, birlikte hareket eden sermaye karşısında dağılmış, parçalanmış hale getirilen işçi sınıfının güçsüzleşmesine yol açmıştır.

Çalışma Bakanlığının verilerine göre

1960’lar ve 70’ler boyunca ülkede milyonlarca insanın kalbinin soldan attığı, onbinlercesinin sosyalizm mücadelesi uğruna canı cebinde kavga verdiği günlerden bugünlere nasıl geldik? Yoksul emekçiler Türkiye sosyalist solunun coşkun ırmağını besleyen dereler iken bu dengeler nasıl değişti? İşte bu yazı dizisinde yanıt aradığımız sorular bunlar olacak.

İşçinin pazardaki alım gücü nasıl düşmüştür?							
Meslek (10yıl)	Yıl	Maaş (TL)	Ekmek	Et (kg)	Toz şeker (kg)	B.Peynir (kg)	Yumurta (adet)
Maden işçisi	1980	25848	4308	110	1436	167	4308
	1987	165000	2062	61	550	86	3300
Devlet Demiryolları işçisi	1980	12724	2120	54	706	82	2120
	1987	76149	952	28	254	40	1523
Petrol işçisi	1980	17605	2934	75	978	113	2934
	1987	103080	1288	38	343	54	2061

Kaynak: Necati Doğru, Milliyet Gazetesi, 3 Şubat 1987

2002'den 2014 yılına kadar asgari ücret karşılığında çalışan sayısı iki katına -5 milyona- çıkmış durumda. 1980'ler boyunca işçi sınıfının reel ücretlerindeki düşüş yukarıdaki tablodan da görülebilir.

İşyeri ve işgücünün parçalanmasının diğer bir önemli sonucu da örgütlenmenin sekteye uğramasıdır. İşyeri çapının küçülmesi, patron karşısında daha zayıf ve dolayısıyla savunmasız hale gelen işçinin sendikalaşmasının önünde bir engele dönüşürken sendikalara karşı ideolojik bir saldırı da örgütlenmeyi zorlaştıran diğer bir faktör olmuştur. 12 Eylül darbesi, 1970'ler boyunca işçi sınıfı mücadelesinin öncü gücü olmuş (var olan sendikal örgütlenmeler içinde) DİSK'i kapatarak sendikalaşmaya büyük darbe vurmasının yanında çalışma yaşamındaki değişimler de orta vadede sendikalaşma oranının dip yapmasına yol açmıştır. 1980 sonrasında yasal değişikliklerle sendikaların en güçlü silahlarından toplu sözleşme hakkının kullanılabilmesi için %10 işkolu barajının aşılması gerekliliği getirilmiş; siyasi grev, dayanışma grevi, genel grev yasaklanmış; devlete grev erteleme hakkı verilmiş; lokavt yasallık kazanmış; grevde anlaşma sağlanamaması halinde bir şekilde devlete bağlı hakem heyeti son karar merci haline getirilmiş; sendika üyesi olmak için notere başvurmak zorunlu kılınmıştır (bu son madde yakın zamanda kaldırıldı). Kısacası sendikal örgütlenmenin gelişmesinin önünün alınmasında yasal imkanlardan da olabildiğince yararlanılmıştır. Sonuç ortadadır; Aziz Çelik'in(1) hesaplarına göre 1980lerden başlayarak sendikalaşma oranlarında ciddi bir düşüş yaşanmaktadır:

İş ilişkilerinde Değişme:

Bu dönemin yükselen değeri iş ilişkilerinin bireysel bazda kurulmasıdır. Kolektiviteye dayanan toplu sözleşmenin yerini bireysel iş sözleşmeleri ve bu sözleşmelerle ilgilenen insan kaynakları bölümleri almıştır. Bu dönemin vurgusu bireysellik, farklılık, çeşitlilik olmuş; aslında sermaye sınıfının karşısında emekçi yalnızlaşırken, performansa dayalı çalışma temelinde

emek sömürüsü artırılarak işçiler arasında rekabet körüklenmiştir.

Neoliberal çağ sömürülecek emek çoğaltmış; hizmet sektörü genişleyerek bu alan metalaşmıştır. Hizmet sektöründeki çalışma ilişkileri bireysel iş sözleşmesine, rekabete, performansa dayalı ücrete en açık alan olmuştur. Böylece patronun emekçi ve onun çalışması üzerindeki kontrolü hat safhaya çıkmıştır.

Toplam kalite yönetimi gibi uygulamalarla çekirdek işçilerin kendi kendine denetim uygulayan, böylece emek denetleyicilerini gereksizleştirerek emek-zamanından tasarruf eden ve de üretimdeki hata payını en aza çekilmesini sağlayarak üretim maliyetlerini düşüren bir nitelik kazanması yönünde adım atılmıştır. Toplam kalite yönetimi, toplam kalite çemberleri gibi uygulamalar, işçinin üzerinde kendi iş arkadaşları tarafından üretkenlik ve disiplin baskısı yaratılarak hem sömürü oranı artırılmış hem de işçiler birbirlerine düşürülerek ortak mücadelelerinin önünün kesilmesine hizmet edilmiştir.

İş ilişkilerinde bahsettiğimiz değişimler işçi sınıfının sermaye karşısında güçsüzleşmesini, kendi içinde rekabet

temelinde parçalanmasını sağlamaktadır.

Esnek Çalışma:

Fordizmin üretimdeki katılığını aşmak iddiasındaki, neoliberalizmin yeni çalışma örgütlenmesi modelinin en büyük niteliklerinden biri esnekliktir. Bu esneklik çok boyutludur; çalışma sürelerinin esnekliği, üretim sürecinin esnekliği vb. Bahsi geçen her tür esneklik işçi sınıfının çalışma yaşamı üzerindeki kontrolünü azaltıp kapitalistlerin kontrolünü artırmıştır.

Part-time (kısmi zamanlı) çalışma, çağrı üzerine çalışma gibi oldukça yaygınlaşan çalışma biçimleriyle çalışma süreleri, çalışma periyotları esnekleşirken aslında toplam çalışma süresi uzamıştır. Onlarca yıldır işçi sınıfının uğruna mücadele verdiği 8 saatlik işgünü sınıfın büyük çoğunluğu için bir rüyadan öte bir anlam taşımamaktadır. DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikasının hazırladığı "Türkiye'de Çalışma Süreleri Sorunu" araştırmasına göre "1988 ile 2012 yılları karşılaştırıldığında, Türkiye'de fiili çalışma sürelerinin giderek arttığı ve yasaya aykırı aşırı uzun çalışma sürelerinin istisnadan kurala dönüştüğü de görülüyor. 1988 yılında tam zamanlı çalışan ücretlilerin yüzde 73'ü haftada 40-50 saat arası, ücretlerin yüzde 27'si haftada 50 saatten fazla çalışıyordu. Ancak 2012 yılına gelindiğinde haftada 40-50 saat arası çalışanların oranı yüzde 50,8'e düşerken, haftada 50 saatten fazla çalışanların oranı yüzde 49,2'ye yükseldi. Son 25 yılda tam zamanlı çalışan ücretlilerin haftalık ortalama çalışma süresi, 47,6 saatten 52,1 saate çıktı, çalışma süresi yaklaşık 5 saat arttı... Türkiye'de tam zamanlı çalışan ücretlilerin yüzde 19'u haftada ortalama 55 saat, yüzde 21,4'ü haftada ortalama 65 saat, yüzde 8,8'i haftada ortalama 75 saat çalışıyor..."

2010 tarihli aşağıdaki verilerden OECD ülkelerinde kısmi zamanlı çalışmanın alanının ne kadar geliştiğini de görebilirsiniz:

Kısmi Zamanlı Çalışma Oranı

Hollanda %37,1 İngiltere %24,6

Almanya %21,7 İtalya %16,3

Fransa %13,6 G.Kore %10,7

Yunanistan %8,8 Türkiye %11,5

OECD Ortalaması %16,6

(Kaynak: Erkan Aydoğanoglu, "Çalışma Sürelerinin Kısıtlanması Tartışmaları Üzerine, ozgurlukdunyasi.org)

Türkiye'de 2009'dan 2013'e part-time çalışan sayısı %30'dan fazla artarak 3,2 milyona kadar ulaşmıştır. Kıdem tazminatı, emeklilik hakkı gibi birçok sosyal hakkı ortadan kaldıran kısmi zamanlı çalışma, işgücünün en zayıf kesimlerini hedeflemektedir. Türkiye'de bahsedilen kısmi zamanlı çalışanların yarısı 40 yaşın altında iken bu kitlenin

%60'ını kadınlar oluşturmaktadır. Çalışma yaşamında dezavantajlı gruplar daha da dezavantajlı hale getirilmektedir. Kısmi zamanlı işler günlük çalışma saatlerine çok yakın süreler çalışıldığı halde, ücretlerin ciddi oranda düştüğü, yıllık izin, doğum izni gibi ücretsiz izin hakkının ortadan kalktığı, sağlık güvencesinden yararlanmak için gerekli sigortalı gün sayısını toplamının emekçi sınıfların ciddi bir kesimi için mesele haline geldiği koşullar yaratmaktadır.

Kuralsızlaştırma:

Neoliberalizmin olmazsa olmalarından biri ekonomik alanda kuralsızlaştırmadır. Kurallar, iş yaşamının düzenlenmesi; kapitalistin sömürüyü artırmak için her geçen gün yeni icatlarla ortaya çıkmasına bir engel teşkil eder. Dolayısıyla emek piyasasının her türlü kuraldan azade olması gerekmektedir. Küçük çapta üretimin alanının genişlediği bu dönemde sigortasız çalışma gibi kuralsızlığın tavan yaptığı durumların önü iyice açılmıştır.

Ekonomik alanda kuralsızlaşmanın önemli bir ayağını devletin ekonomik faaliyetten el çekerek bu alanı sermayenin istediği gibi at oynatmasına terk etmesi oluşturmaktadır. Bunun önemli bir gerekliliğini geçmiş dönemlerin birikimlerini sermayeye transfer etmesi anlamına gelen özelleştirmeler oluşturmaktadır. Aslında bu noktada belirtmek gerekir ki neoliberalizm devletin bütün düzenleyici rolünün, müdahalelerinin ortadan kalkmasını değil devletin gerektiğinde sermaye lehine piyasaya müdahalesini içerir. Örneğin iş yasalarının sermayenin çıkarlarına uygun şekilde yeniden düzenlenmesi ya da sermayenin çıkarları çerçevesinde gerektiğinde kolluk güçleri/yargı eliyle müdahalelerle (grev erteleme, grevci işçilerin dağıtılması vb.) neoliberalizmin elbette ki hiçbir sorunu olamaz.

(Kaynak: Mustafa Sönmez, "Özelleştirmenin 30'uncu Yılında Satılan, Kapatılan Sanayi KİT'leri", TMMOB Makine Mühendisleri Odası Bülten, Mayıs 2015)

Özelleştirmeler sadece yıllarca birikmiş kamu yatırımlarının özel sermayeye aktarılması demek değildir; kamuda çalışan işçilerin avantajlı koşullarının (daha iyi ücret, sınırları belirli çalışma saatleri, iş güvencesi gibi) ortadan kalkması da demektir. Özel sektörün eline geçen eski KİT'lerde ücretler düşer, çalışma süreleri uzarken bir yandan da işten çıkarılan sayısı artmakta, sendikası sayısı azalmaktadır.

Sermayenin kuralsızlaşma uygulamalarından en çarpıcı olanlarından biri de çalışma yaşamında hiçbir kuralın kalmadığı çalışma biçimlerinin yaratılmasıdır. Örneğin Türkiye'de yakın zamanda yaşama geçirilen Özel İstihdam büroları ve yolda olan kiralık işçilik gibi uygulamalar emekçi sınıfların bütün kuralların (çalışma saatlerinin, ücretin, patronun kim olduğunun belirliliği gibi) ortadan kalktığı çalışma koşullarına mahkum edilmesi demektir. Bir devlet kuruluşunun ihale yoluyla gerçekleştirdiği İstanbul'daki üçüncü köprü inşaatında alt işverenlerden (taşeronlardan) birine bağlı olarak çalışan 500 işçinin ücretlerini alamadığı için geçen yılki eylemlerini hatırlarsınız belki. İşin asıl sahibi olan devlet ihaleyi alan ana firmaya ödeme yaptığını, ana firma daha sonra işçi ücretlerini ödemedi ortadan kaybolan alt firmaya ücretleri verdiğini söyleyerek sorumluluktan kaçınıyor; ortada kalan işçilerin ücretlerini ödemeye yanaşmıyordu. Artık patron bile belli olmayabiliyor! Düşünsenize; ortada mücadele edilecek düşman bile yok! Kiralık işçilik uygulaması da bu durumdan çok farklı değildir.

Grafik 5. İmalat Sanayi Yatırımlarında Kamunun Payı (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı Veritabanı

"Evinizi, işinizi çalan patronlardır; savaş ve açlıktan kaçarken teknelerde ölenler değil."
(İtalya'dan)

Mülteci Hukuku ve Mülteci Gerçeği

Dört yılı geride bırakan Suriye İç Savaşı'nın yarattığı ve bütün dünyayı günbegün daha da yakıcı olarak ilgilendirmeye başlayan mülteci krizi, son zamanların sosyalistinden burjuvasına çeşitli medya organlarındaki temel gündemlerden birini oluşturuyor. Türkiye'ye gelen ve halen ülkede bulunan Suriyeli sığınmacı sayısı son rakamlara göre 1,9 milyona ulaştı. Dünya genelinde ise Suriye'yi terk edenlerin sayısı 4 milyonu aşmış durumda. Türkiye dışında en çok sığınmacıyı Lübnan (1,2 milyon) ve Ürdün (630 bin) barındırıyor. Avrupa'da ise en çok sığınmacıyı Almanya (100 bin) kabul etti. Pek çok Avrupa ülkesi göçmenlerin sınırlarından içeriye girmesine karşı önlemler almış durumda.

Biz bu yazıda sığınmacılık/mültecilik üzerine uluslararası hukukta ve Türk hukukunda yer alan düzenlemeleri inceleyeceğiz. Mülteci hukukunun, mülteci gerçeğini ne ölçüde karşıladığını ele alacak ve mülteci krizi şeklinde nükseden sorunun çözümünü sosyalizm bağlamında ele alacağız.

Mülteci Krizinin Fitili: Emperyalizm

Suriye’de emperyalist güçler eliyle büyütülen iç savaş atmosferi, bugünkü göç krizinin zeminini oluşturdu. Bu durum bölgeye müdahale zemini yarattığı müddetçe emperyalizmin çıkarına geliştirdi. “Muhalefet” üst başlığı altında desteklenen silahlı güçler arasında radikal İslamcı unsurlar zamanla ön plana çıktı. İslamcı gruplar arasında ise baş aktör, süreç içerisinde IŞİD oldu.

IŞİD karşıtı uluslararası koalisyon kurulana kadar emperyalist devletlerin temel politikası Esad’sız bir geçiş dönemi yaratmaya çalışmaktı. IŞİD’in iyice kontrolden çıkmış olması ve muhalif güçlerin Suriye hükümetini sahadan silebilecek bir profil çizememesi, bugün Esad’lı bir geçiş arayışına yol açmış durumda. Sonunda, Esad karşıtlığında en önde giden Tayyip Erdoğan bile bu fikre yanaşmaya başladı. Bu yeni yönelime giden yolda uluslararası koalisyon IŞİD’e karşı hava saldırıları düzenleyerek Suriye sahasında aktif olarak da yer almış oldu.

“İç savaş, farklı emperyalist güçler ve bunların bölgesel uzantılarının müdahalesiyle uzadıkça uzuyor. Etnik ve dinsel kimlikler üzerinden gelişen düşmanlıklar, bu ateşin tükenmeyen yakıtı gibi. Bu düşmanlıkların emperyalist kapitalizmin efendileri tarafından yaratıldığını, gelecekte tırmandırılmak üzere geleceğe yatırım olarak bırakıldığını ve zamanı geldiğinde coğrafyanın ameliyat masasına yatırılması için

kaşındığını, kanatıldığını kimse inkâr edemez. Nitekim her türlü leş kargası, Suriye’nin cesedi üzerinden pay kapma derdinde. Gerçekten de artık Suriye bitti, mahvoldu, Afganistan’dan beter hale getirildi.”(1) Hal böyle olunca emperyalist-kapitalizmin Ortadoğu’ya reçete olarak sunduğu hiçbir planın bölgedeki sorunları çözme kapasitesi bulunmuyor. Tersine, emperyalizmin bölgede gerçekleştirdiği her müdahale, Ortadoğu halkları için yeni sorunlar doğuruyor. Şüphe duymadan söyleyebiliriz ki “Suriye muhalefeti”ne bugüne kadar yapılan parasal, askeri destek, eğitim-donat hizmeti, mühimmat sevkiyatı vesairenin tümü, bugün karşılaşılan mülteci krizi ile doğrudan nedensellik ilişkisi taşıyor.

Bu ilk ve tek kitlesel göç değil elbette. Özellikle 20. yüzyıldan bu yana emperyalist savaşların tamamına yakını milyonlarca insanı yerinden etti ve kitlesel göç dalgaları doğurdu. Avrupa’da faşist rejimler ve 2. Dünya Savaşı sırasında 50 milyondan fazla insan göç dalgasının bir parçası oldu. Bu rakam korkunç görünebilir ancak bugün dünya çapındaki toplam göç rakamlarından daha düşük olduğunu belirtmek gerekiyor. Her büyük savaş milyonlarca mülteci için yeni bir yaşam arayışı, göç edilen ülkeler içinse küçük ya da büyük birer kriz haline dönüştü. Eklemek gerekir ki mültecilere ve göçmenlere yönelik geliştirilen ırkçı tepkiler de bu krizlerin bir diğer yüzünü oluşturuyor. Özellikle günümüzde Avrupa’da aşırı sağcı-ırkçı partilerin

yükselişte olması, toplumsal krizin faturasını göçmenlere keserek milliyetçi kesimleri arkalarına almalarından kaynaklanıyor.

Kavramlar

Göçmen kavramı genellikle ekonomik gerekçelerle yaşadığı ülkeyi terk ederek başka bir ülkeye yerleşenleri kapsar. Göçmenler, gittikleri ülkeye yaptıkları başvuru ve kabul sonucu “resmi” olarak yeni ülkeye yerleşirler. Mülteci kavramı ise “ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasında yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen” kişi anlamına gelir(2). Mülteci kavramını İngilizcede “refugee” kelimesi karşılar.

İngilizce “asylum” kelimesi ise sığınma (iltica) anlamına gelir (sığınmacı = asylum seeker). Sığınmacı ise, ülkesini, mülteci olmak için sayılan gerekçelerle terk eden veya aynı sebeplerle ülkesine dönemeyen, fakat henüz mültecilik statüsü hakkında sığındığı ülke tarafından karar/onay verilmemiş olanlar için kullanılır. Sığınma hakkı (iltica hakkı) ise kişinin kendi ülkesindeki zulüm nedeniyle başka bir ülkeye sığınmasını belirtir (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi).

Tamamlayıcı bir hüküm olarak “geri göndermeme ilkesi”nden de bahsetmek

gerekir. Buna göre sığınma talebinde bulunan kişi, yaşam ve özgürlüğünün tehlike altında olacağı varsayılan bir ülkeye geri gönderilemez.

Uluslararası Hukukta Sığınma Hakkı ve Mültecilik

Kitlesel-mecburi göçler ve bu göçlerin devlet sınırları bağlamında yarattığı problemlerin tarihi daha eskilere dayansa da, bugünkü anlamda kitlesel göç tartışmaları özellikle 20. yüzyılın ilk yarısındaki büyük ve gürültülü olaylarla ortaya çıkmıştır. Her iki dünya savaşı da milyonlarca insanı yerinden etmiş ve “vatansız” bırakmıştır. Almanya başta olmak üzere faşist rejimlerin faturası da bir o kadar kabarık olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı’nın hemen ardından 1948 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi “sığınma hakkını” tanımlar: “Herkes başka ülkelerde zulümden sığınma (asylum) arama ve elde etme hakkına sahiptir (Madde 14/1)”. Ancak Bildirge’deki bu açık sığınma hakkı daha sonraki uluslararası belgelerde bu netlikte yer bulmamış, yalnızca mültecilik başvurularının nasıl değerlendirileceğine dair genel düzenlemeler yapılmıştır. Bu nedenle Bildirge’deki sığınma hakkının içeriği ve sınırları belirsiz olarak kalmıştır.

Mültecilik statüleriyle ilgili ilk ayrıntılı düzenleme ise 1951 yılındaki Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme ile gerçekleşmiştir. Cenevre Sözleşmesi olarak da geçen bu belge sığınma hakkına dair bir hüküm içermemekle birlikte mültecilik hükümlerine yönelik düzenlemeler getirmiştir. Sözleşme sığınma hakkının düzenlenmesi ve sınırlandırılmasına dair taraf devletlere esneklik getirmiştir. Sözleşme’de mültecilik statüsü, çalışma hakkı ve mültecilerin sosyal durumlarına dair temel yaklaşımlar belirlenmiştir.

Öte yandan Sözleşme’nin ilk hali,

mültecilik statüsünü 1951 öncesi ve Avrupa’da meydana gelen söz konusu edilmiş olaylar bağlamında kabul etmiş ve mülteciliği zaman ve yer bakımından sınırlandırmıştır. Bu sınırlama Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol (1967) ile kaldırılmış ve mülteci statüsünün 1951 sonrasında ve Avrupa dışında yaşanan olayların mağdurlarına da tanınması mümkün kılınmıştır. Ancak bu Protokol, sözleşmeye taraf devletler için zorunlu tutulmamış ve bugüne kadar aralarında Türkiye’nin de olduğu kimi ülkeler, protokol ile getirilen değişiklikleri kabul etmemiştir.

1951 Sözleşmesi mültecilik için gerekli koşulları şu şekilde tespit etmişti:

Vatandaşı olunan ülkenin dışında bulunmak,

Zulme uğramaktan haklı nedenlerle korkma,

Zulüm korkusunun ırk, din, milliyet veya belirli bir sosyal gruba mensup olma ya da siyasal görüş nedeniyle yaşanıyor olması.

Özellikle son çeyrek yüzyılda kullanılan “güvenli bölge” kavramına da değinmek gerekiyor. Güvenli bölge, silahlı çatışmalar sırasında “özel korumalı bölgeler” oluşturma anlamına gelmektedir. Güvenli bölge uygulaması, sığınma hakkı bakımından sığınacak devletler adına bir kurtulma anlamına gelirken; yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalanlar içinse, doğrudan uluslararası koruma talebinde bulunmanın önünün kesilmesini ifade ediyor.

Uluslararası nitelik taşıyan bu belgelerin yanı sıra bölgesel nitelikteki bir takım uluslararası bağlayıcı sözleşmeler de mevcuttur. 1969 tarihli Afrika Birliği Örgütü Sözleşmesi, Latin Amerika Devletlerinin iç hukuklarına da aktarılan Cartagena Bildirisi (1984), AB ülkelerince 1990 yılında hazırlanan Dublin

Sözleşmesi (bugün Macaristan tarafından askıya alınmış, yine bir kısım Avrupa ülkesi tarafından fiilen vazgeçilmiş durumdadır) bölgesel düzenlemelerin en önemlileridir.

Son olarak belirtmek gerekiyor ki, uluslararası sözleşmelerle tanınan haklar, çoğunlukla taraf devletler için külfet olarak görülmüş ve sınırlandırılmasına dair arayışlar her daim devam etmiştir. Örneğin bugün Avrupa devletlerinin pek çoğunun Suriyeli göçüne karşı sınır önlemleri alması ve buna hukuksal dayanak yaratacak şekilde Avrupa merkezli arayışların sürmesi bu durumun bir göstergesidir. Macaristan’ın tel örgülerle mülteci göçünü durdurmaya çalışması bir yana “daha demokratik” Avrupa ülkelerinin tümü çeşitli şekillerde mülteci akınının önünü kesmeye çalışıyor. Bu politikanın faturası ise şimdiden Akdeniz’de yüzlerce ceset oldu.

Türk Hukukunda Sığınma Hakkı ve Mültecilik

Türkiye 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Sözleşme’yi aynı yıl kabul etmiş olsa da sözleşmenin Türkiye için hüküm doğurması ancak 1961 yılındaki onayla gerçekleşebilmiştir. Ancak Türkiye sözleşmeye “sözleşmenin hiçbir hükmünün, mülteciye Türkiye’de Türk uyruklu kimselerin haklarından fazlasını sağladığı şeklinde yorumlanamayacağına” dair bir çekince getirmiştir. Bu, Türkiye devlet geleneğinin mültecilere bakış açısını gösterir, zira zaten yurttaşlık bağı bulunmayan devlette sahip olacağı hakları düzenlenen bir mültecinin hiçbir zaman bir Türk uyrukludan fazla hakka sahip olmayacağı vurgulanmak zorunda hissedilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere 1967 yılındaki ek Protokol de Türkiye tarafından kabul edilmemiştir ve mültecilik hakkı yalnızca Avrupa coğrafyasından gelenlerle sınırlı tutulmaya devam edilmiştir. Bu tutumu halen sürdüren diğer ülkeler ise 148 imzacı devlet arasından yalnızca Kongo, Madagaskar ve Monako’dur.

1951 Sözleşmesi’nin yürürlüğe girmesine rağmen Türk iç hukukunda mülteciliğe dair ilk yasal düzenlemeler ancak 1994 yılında yapılmıştır. Bu tarihte çıkarılan yönetmelik, sözleşmenin uygulanmasından ziyade mülteci haklarının daraltılmasına/kısıtlanmasına yönelik oluşturulmuştur.

Türkiye’de mülteci hukukuna dair ilk ciddi ve kapsamlı düzenleme Nisan 2013 tarihinde çıkarılan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) olmuştur. YUKK’un bir ihtiyaç olarak kendini dayatmış olması, 2011’den bu yana süren Suriye iç savaşı nedeniyle yaşanan kitlesel Suriyeli göçünden

kaynaklanmıştır. Bugün Türkiye’de resmi rakamlara göre 1,9 milyona ulaşmış olan Suriyeli sığınmacı nüfusu, mevzuattaki boşluğun doldurulmasını zorunlu kılmıştır.

Fakat YUKK’un getirdiği düzenlemeler, çare olmaktan ziyade geçmişten gelen mülteci statüsündeki geleneksel yaklaşımı sürdürme ve detaylandırma görevini üstlenmiştir. Buna göre Türkiye’deki uluslararası koruma statüleri dört dereceye ayrılmıştır. İlk statü “mültecilik”tir (Madde 61). Bu derece, Avrupalı olan ve yukarıda mülteci kavramının tanımında belirtilen şartları yerine getirenleri kapsar. İkinci statü “şartlı mültecilik”tir (Madde 62). Bu derecede, Avrupa dışındaki ülkelerden gelen ve koşulları sağlayanlar yer alır. Bu statüdeki sığınmacıların, üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar Türkiye’de kalmasına izin verilir. “İkincil koruma statüsü” (Madde 63) adı verilen üçüncü derecede, 1951 Sözleşmesi ve 1967 Protokolü’nün aradığı şartları taşımayan ancak ölüm cezası, işkence veya silahlı çatışma nedeniyle geri gönderilmekten korunması gereken kişiler yer alır. Son olarak “geçici koruma statüsü”nde (Madde 91) ise bireylerin teker teker statülerinin tespitinin mümkün olmadığı kitlesel akınlar için gelen grubun geçici olarak ama topluca uluslararası

korumadan yararlanmasına yöneliktir.

Bugün Türkiye’de yaşayan 1,9 milyon Suriyeli geçici koruma statüsüne sahiptir(3).

Mülteci Gerçeğine Çözüm Nerede?

Sonuç bölümünün girişini, esasında bir burjuva hak niteliği taşıyan “sığınma hakkının” ve bu konudaki mevcut hukuksal düzenlemelerin eleştirisi ile yapalım. Vurgulamak gerekiyor ki mültecilik kavramı gerek insanlık tarihinde gerek bugünkü anlamıyla geçtiğimiz yüzyılın başlarında de facto (fiilen) ortaya çıkmıştır. Yani, yerlerinden edilmiş milyonların mülteci olması ve gittikleri ülkelerde bir takım temel haklara sahip olması, mülteci hukukunun bir sonucu değil, tam aksine nedeni, hukuk kurallarının üzerinde yükseldiği gerçek bir zemin olmuştur.

Bu açıdan ele alındığında İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’ndeki sığınma hakkı ve 1951 Sözleşmesi’nde oluşan mülteci hakları “uluslararası kamuoyu”nun veya ulusal hukuk düzenlerinin bahşetmesiyle ortaya çıkmamıştır. Tersine bu hakların içeriği, fiili mülteci gerçekliğinden doğmuş ve bu fiili durumu düzenleyici, dolayısıyla da sınırlandırıcı bir niteliğe sahip olmuştur. Öte yandan sığınma hakkı Bildirge’de evrensel bir insan hakkı olarak ilan edilse de süreç içerisinde net bir içeriğe kavuşmamıştır. Sığınma hakkının esnek tutulması, esnekliğin mülteciler lehine değil ama devletler lehine sonuç doğurmasına yol açmıştır. Eklemek gerekir ki son iki yüzyıldaki kitlesel

zorunlu göç hareketlerinin yaşanmasının sorumlusu olan burjuvazinin siyasi egemenliği, kendi hukukunda bu sorunun çözümüne dair adım atmak zorunda kaldığında, gidebildiği en ileri seviye fiili koşullarını zorladığı nokta olmuştur ki bu da burjuva hukukunun ikiyüzlülüğünün bir diğer resmidir.

Hal böyleyken, bugün Suriyeli mülteciler örneğinde olduğu gibi, milyonlarca insanı birden ilgilendirebilen böylesi bir soruna çare bulmak nasıl mümkün olacaktır? Gelin, 97 yıl önce ilan edilmiş bir anayasal belgeyi inceleyelim: 1918 Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti Anayasası. Sovyetlerin Beşinci Tüm-Rusya Kongresi tarafından kabul edilen işçi iktidarının temel yasası. Anayasanın Genel Hükümler başlığını taşıyan İkinci Kısım’da yer alan iki maddeye göz atalım:

Madde 20: Tüm ulusların işçilerinin dayanışmasının sonucu olarak Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti, Rusya Cumhuriyeti’nin topraklarında yaşayan, çalışan ve işçi sınıfına mensup olan yabancılara Rus vatandaşların tüm siyasi haklarını verir. Ayrıca Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti yerel Sovyetlerin bu gibi yabancılara karmaşık formaliteler olmaksızın yurttaşlık verme hakkını tanır.

Madde 21: Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti siyasi ya da dini zulüm nedeniyle sığınma talep eden tüm yabancılara barınma (sığınma, iltica) imkânı sunar.*

Ülkede bulunan -üretime katılmak koşuluyla- tüm yabancılara “karmaşık formalitelere” yer vermeksizin yurttaşlık hakkı ve politik-dini sebeplerle zulüm gören yabancılara da sığınma (iltica) hakkı tanınmış. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde yer almasına rağmen sağlaştırmayarak ve ilerletilmeyen burjuva sığınma hakkı (ki pek çok ülkede “karmaşık formalitelere” tabi tutulmuştur**) ve 1951 Sözleşmesi’ndeki mülteci hakları, Türkiye örneğinde de görüldüğü gibi, devlet bürokrasisinin “karmaşık” düzenlemelerinin ardından ancak yarım yamalak uygulamaya geçirilebilmiştir. Oysa ezilenlerin şölani Ekim Devrimi, sığınma hakkını siyasi ve dini nedenli sığınmacılara koşulsuz ve doğrudan tanımıştır!

Şu halde bugün, Suriyeli sığınmacılara kapıların açılması, oturma, çalışma ve diğer temel hakların tanınması yönünde talepleri dillendirmenin önemini yadsımsaksızın, yerinden edilmiş milyonlara verilebilecek tek reçetenin sosyalist devrim olduğunu vurgulamamız gerekiyor.

Mültecilerin Kurtuluşu İşçi Devriminde!

AMERİKA KOMÜNİST OLURSA-II (Lev Troçki)

Ortalama bir insan sistemden ve genelleştirmelerden haz etmez. Ortalama bir insanın istediği somut şeylerin sistem tarafından verilmesi, komünist devlet adamlarının görevidir: yemeği, sigarası, eğlencesi ve kendi kravatını, evini, arabasını seçme özgürlüğü. Sovyet Amerika'da bu konforu sağlamak kolay olacaktır.

Çoğu Amerikalı, Sovyetler Birliği'nde bizim bütün temel endüstriyi baştan inşa etmek zorunda kalmamızdan dolayı yanlış bir fikre kapılmış durumda. Böyle bir şey, devasa tarımsal alanları ve endüstriyel üretimi azaltmaya zorlandığınız Amerika'da gerçekleşmeyecek. Nitekim devasa teknolojik donanımınız kriz yüzünden felce uğradı ve çoktan yaygara koparılmaya başladı. Ekonomik canlanmanın başlangıç noktası olarak halkınızın tüketimini hızlıca arttırabilirsiniz.

Buna diğer ülkelerde olamayacak kadar hazırsınız. Başka hiçbir yerde iç pazarın çalışması ABD'deki yoğunluğa ulaşmadı. Bu sizin banklarınız, tröstleriniz, bireysel iş adamlarınız, tüccarlarınız, gezici satış temsilcileriniz, çiftçileriniz tarafından iç ticaret stokunun bir parçası olarak yapıldı. Sovyet hükümetiniz açıkça bütün ticaret sırlarını açığa çıkartacak; kişisel kar için yapılan bütün araştırma bulgularını birleştirerek onları ekonomik planlamanın bilimsel temeli haline getirecek. Bunu yaparken hükümetiniz aydın ve eleştirel tüketicilerden oluşan geniş bir sınıfın varlığıyla desteklenecek. Kamulaştırılmış anahtar endüstrilerle özel işleriniz ve demokratik tüketim kooperatiflerini biraraya getirerek, halkınızın ihtiyaçlarına hizmet edecek oldukça esnek bir sistem geliştireceksiniz.

Bu sistem, bürokrasi ve polis zoruyla değil nakit para aracılığıyla çalışacak.

Sizin her şeye gücü yeten dolarınız yeni Sovyet sisteminizin

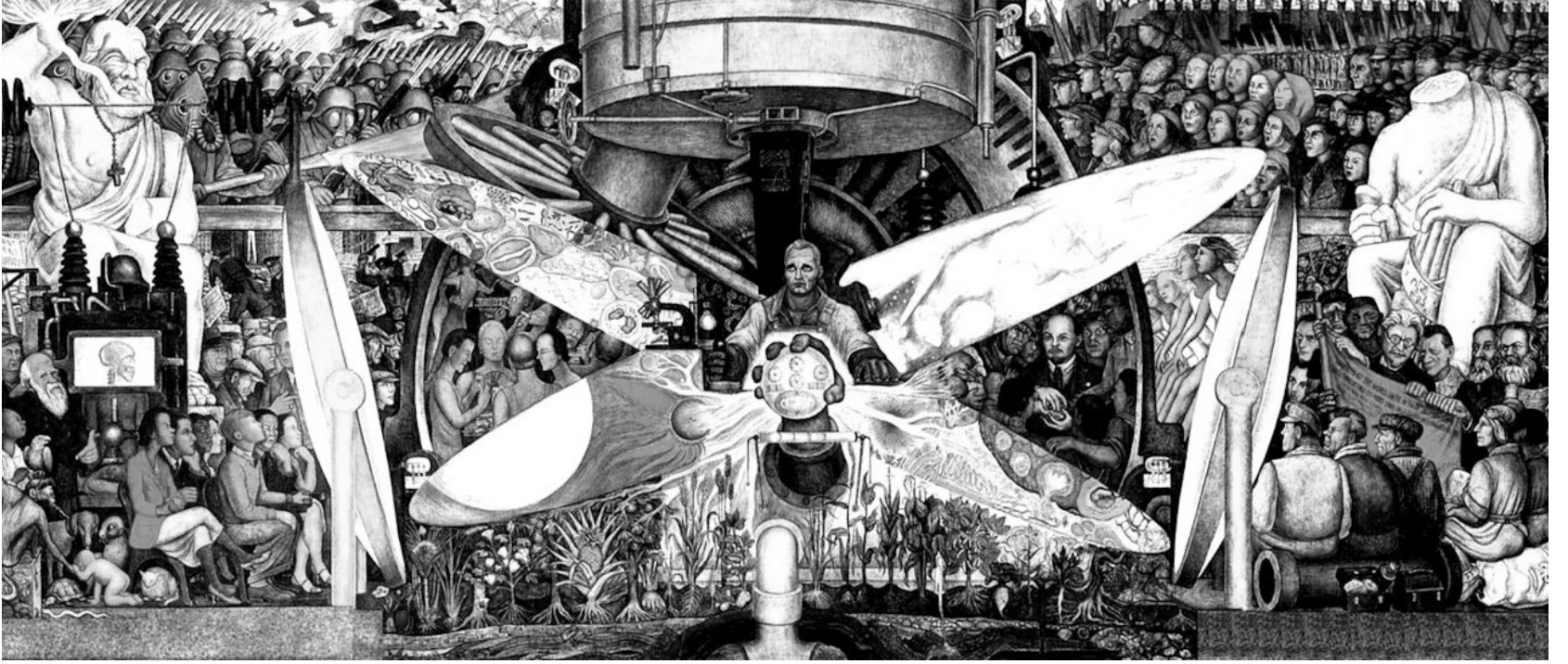
işlemesinde önemli bir rol oynayacak. "Planlı Ekonomi" ile "idari para"yı biraraya getirmeye çalışmak büyük bir hata olur. Paranız planlamanın başarısı ya da başarısızlığını ölçmek için bir düzenleyici rol oynamalıdır.

Sizin "radikal" profesörleriniz kendilerini "idari paraya" adadıkları için ölüm fermanlarını imzaladılar. Bu, dağıtım ve üretim sisteminizi tamamını kolaylık enkaza çevirebilecek bir akademik düşüncedir. Bu, elzem ihtiyaçların mali sahada resmi değerlere dönüştüğü Sovyetler Birliği'nden çıkartılabilecek büyük bir derstir.

Rusya'da stabil altın rublenin eksikliği bizim yaşadığımız bir çok ekonomik sorun ve felaketin temel sebeplerinden biri. Sabit bir para sistemi olmaksızın, maaşları, fiyatları ve malların niteliklerini düzenlemek imkânsızdır. Sovyetlerdeki stabil olmayan ruble, taşıyıcı bant fabrikasında farklı kalıpların üretilmesi gibidir. İşlemez.

Sosyalizm para için idari kontrolü ele almayı başardığında sabit altın tedavülünü terk etmek mümkün olacaktır. O zaman para sadece sıradan bir kağıttan ibaret olacaktır. Sosyalizm geliştikçe bu kağıt parçaları da yok olacak ve kişisel tüketimde kontrole - parayla ya da idare aracılığıyla- gerek kalmayacak, zira her şey herkese yetecektir!

Böyle bir şey henüz gerçekleşmedi ancak Amerika bu seviyeye kesinlikle diğer ülkelerden daha hızlı bir şekilde ulaşacaktır. O zamana kadar, bu seviyeye erişmenin tek yolu sisteminizin çalışması için etkili bir düzenleyiciliği ve tedbirleri sürdürmektir. Doğrusu, ilk birkaç yılda planlı ekonominin eski moda kapitalizmden daha fazla sağlam paraya ihtiyacı var. Bütün çalışma sektörünü düzenleme amacıyla para birimini düzenleyen profesör aynı anda iki ayağını da kaldırarak yürümeye çalışan

birine benzer.

Sovyet Amerika doları sabitleyebilecek kadar altın stokuna sahip olacaktır-para biçilemez bir varlık. Rusya'da biz bir yılda endüstri tesislerimizi %20-30 büyütebiliyoruz ama- değersiz bir rubleye sahip olduğumuzdan- bu artışı yeterince etkili bir şekilde dağıtamıyoruz. Bu, kısmen, bürokrasinin para sistemimizi tek taraflı yönetmesine izin verdiğimiz için oldu. Siz bundan uzak durabileceksiniz. Sonuç olarak, halkınızın zenginliği ve rahatlığında hızlı bir ilerleme kaydederek bizden hem artan üretimde hem de dağıtımda çok daha üstün olacaksınız.

Tam burada, bizim zavallı kitle tüketicilerimiz için olan standart üretimimizi taklit etmek durumunda kalmayacaksınız. Biz Çarlık Rusya'sından fakirliği, düşük yaşam şartlarına sahip olan kültürel olarak gelişmemiş bir köylülüğü miras aldık. Biz fabrikalarımızı ve barajlarımızı tüketicilerimizin ihtiyaçlarına göre inşa etmek zorundayız. Sürekli para enflasyonuna ve korkunç bir bürokrasiye sahibiz.

Sovyet Amerika bürokratik metotlarımızı taklit etmek zorunda kalmayacak. Temel ihtiyaçlarımızdan yoksun kaldık; bir parça ekmek, bir parça kumaş için birbirimizle kapışır hale geldik. Bu cebelleşmenin içinde bürokrasimiz en güçlü arabulucu olarak uzlaşmacı olmak için adım attı. Öte yandan siz, bizden çok daha varlıklısınız ve halkınızın temel ihtiyaçlarını karşılamak sizin için hiç de zor değil. Dahası, ihtiyaçlarınız, zevkleriniz ve alışkanlıklarınız bürokrasinizin ulusal geliri bölmesine asla izin vermeyecek. Bunun yerine toplumunuzu, kar değil insani ihtiyaçları üretmek için düzenlediğinizde, tüm nüfusunuz farklı akımlar, gruplar ve kendi etraflarında birleşecek. Birbirleriyle

mücadele içinde olacaklarından kibirli bürokrasinin kendini dayatmasına olanak tanımayacaklar.

Böylece Sovyet uygulamasıyla, yani demokrasiyle -gelişmiş en esnek devlet biçimiyle-, bürokrasinin büyümesinin önüne geçebilirsiniz. Sovyet örgütlenmesi mucizeler yaratmaz ancak en basit haliyle halkın isteklerini yansıtmalıdır. Bizdeki Sovyet örgütlenmesi tek bir partinin siyasi tekelinin bir sonucu olarak bürokratikleşti ve bürokrasinin kendisi haline geldi. Bu durum, fakir ve geri bir ülkede sosyalist öncülüğün özel zorluklarının bir sonucudur.

Rusya'ya dayatılan koşul ve tedbirlere ihtiyaç ve fırsat olmadan Amerikan sovyetleri güçlü ve enerjik olacaktır. Sizin ahlaksız kapitalistleriniz yeni düzende kendilerini yer bulamayacaklar. Henry Ford'u Detroit Sovyet'inin lideri olarak hayal etmek oldukça zor!

Yine de çıkarlar, gruplar ve fikirler arasındaki çatışma sadece olası değil, aynı zamanda kaçınılmazdır. Bir yıllık, beş yıllık, on yıllık faaliyet geliştirme planları; ulusal eğitim için projeler; yeni temel ulaşım yollarının inşası; çiftliklerin dönüşümü; Latin Amerika'nın teknolojik ve kültürel olanaklarının iyileştirilmesi programı; stratosfer iletişimi için bir program; soy ıslahı - tüm bunlar anlaşmazlıklara, seçim yarışlarına, gazeteler ve toplantılardaki ateşli tartışmalara yol açacak.

Sovyet Amerika, Sovyet Rusya bürokrasisinin medya tekeli taklit etmeyecek. Sovyet Amerika tüm basım fabrikalarını, kağıt fabrikalarını ve dağıtım araçlarını kamulaştıracak; ancak bu tamamen menfi bir tedbir olacaktır. En basit haliyle, özel sermayenin hangi yayınların yapılacağına izin veremediği; ilerici yoksa gerici mi, 'ıslak' ya da

'kuru' mu, tutucu yoksa pornografik mi olacağına karar veremediği bir ortam olacaktır. Sovyet Amerika yazılı basın sosyalist bir rejimde nasıl işleyeceğine dair çözümler üretmelidir. Sovyetlerde yapılan seçimlerdeki temsiliyet oranları esas alınarak yapılabilir.

Böylece her bir gruptaki vatandaşların basının gücünü kullanması sayılarına göre belirlenecektir. Aynı prensip toplantı salonlarının kullanımında, canlı yayınlardaki zaman paylaşımında da yapılabilir.

Böylece yayınların yönetimi ve izleyeceği politika bireylerin çek defterlerine göre değil, grupların fikirlerine göre belirlenecektir. Bu da demek oluyor ki; her yeni fikir, tarih boyunca olduğu gibi, varolma hakkını kanıtlamaya zorlanacaktır.

Zengin Sovyet Amerikası araştırma, icat etme, keşfetme ve her alandaki deneyler için muazzam kaynaklar ayıracaktır. Mimarlarınızı ve heykeltıraşlarınızı, alışılmamış şairlerinizi ve cesur filozoflarınızı ihmal etmeyeceksiniz.

Hatta geleceğin Sovyet Yankeeleri, bu alanların şimdiye kadar hep ustası olmuş Avrupa'yı geçecektir. Avrupalılarda teknolojinin gücüyle insan kaderini etkileme kavrayışı çok azdır ve krizden beri 'Amerikancılığa' karşı alaycı bir üstünlük tavrı bürünmüşlerdir. Oysa ki Amerikancılığın ortaya çıkışı Orta Çağlar ile modern dünya arasındaki esas ayrım çizgisini işaretler.

Şimdiye kadar, Amerika'nın doğayı fethetme çabası o kadar vahşi, o kadar ateşli olmuştur ki felsefelerinizi modernleştirmek ya da kendi sanatsal biçimlerinizi yaratmak için hiç zamanınız olmamıştır. Bu nedenle Hegel, Marks

ve Darwin'in doktrinlerine karşı düşmanlık besliyorsunuz. Tennessee Vaftizleri'nin Darwin'in kitaplarını yakması, evrim doktrinine karşı Amerikan nefretinin hoyrat bir yansımasıdır. Bu tavır sadece klise kürsülerinize özgü bir şey değildir. Hala genel zihinsel yapınızın bir parçasıdır.

Ateistleriniz gibi Quaker'larınız* da kararlı rasyonalistlerdir. Ve rasyonalizminiz deneycilik ve ahlakçılıkla zayıflamış haldedir. Sizde, büyük Avrupalı rasyonalistlerin acımasız zindeliğinden azıcık bile yoktur. Yani felsefi metodunuz, ekonomik sisteminizden ve siyasi kurumlarınızdan çok daha köhnedir.

Bugün, oldukça hazırlıksız bir şekilde, her toplumda sessizce ortaya çıkan sosyal çelişkilerle yüzleşmeye zorlanıyorsunuz. Doğayı, yaratıcı dehanızın yarattığı araçlarla fethettiniz, ancak bu araçların sadece sizi yok ettiğinin farkına vardınız. Umutlarınız ve arzularınıza karşı, adı duyulmamış servetiniz adı duyulmamış talihsizliklere yol açtı. Sosyal gelişim tek bir basit formülü olmadığını keşfettiniz. Bu sebeple de -orada kalmak için- diyalektik okuluna hücum ettiniz.

Onyedinci ve onsekizinci yüzyıldaki geçerli düşünce ve pratiklere geri dönüş yok.

Nazi Almanyası'nın romantik andavalları Avrupa'nın Kara Ormanı'nın eski ırkını ilk saflığına, ya da ilk pisliğine, döndürme hayali kurarken; siz Amerikalılar ekonomik makinenize ve kültürünüze sarıldıktan sonra soy ıslahı problemine karşı özgün bilimsel metodlar geliştireceksiniz. Bir yüzyıl içinde, ırkların buluşma noktasından yeni bir insan soyu çıkacak - İnsan denilmesini hak eden ilk soy.

Son bir kehanet: Sovyet iktidarının üçüncü yılında Amerikalılar artık sakız çiğnemeyecek!

GÜZ DÖNEMİ DERSLERİ

Güneş Gümüş "Marks'ın Ekonomi Kuramı"

Ankara Üni. - Akademisyen

V.U. Arslan "Marksizmin Kavramsal Çerçevesi"

Marksist Bakış Yazarı

Emre Güntekin "Karşılaştırmalı Devrimler Tarihi"

bolsevik.org Yazarı

Derya Koca "Türkiye Sınıf Mücadelesi Tarihi"

bolsevik.org Yazarı

SPARTAKÜS KÜLTÜR VE SANAT DERNEĞİ

Dersler 10 hafta sürecek ve haftada 2 saat yapılacaktır.

Bilgi ve kayıt için adres: Karanfil Sok. 14/9 Kızılay

İletişim: 0554 851 8392

OKU OKUT ABONE OL

**Yoldaşlar, dedi,
tarih
yani işçi ve köylü sınıfları,
yani kızıl asker,
yani, bir meşale yakıyoruz, dedi,
hücuma kalkıyoruz, dedi...**